

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV:
Hozzunk mezői gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEK

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos áron fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

Szemle. — Ix.	Lap
A XX. század agrárpolitikája	378
Gazdasági levél. — Horváth János	380
Magyarország mezőgazdasági állapota	381
Pöhl-féle motoros-ekék	383
Tanügyi gazdaságaink jövedelmességéről. — Ujhelyi Imre	382
Könyvismertetés	384
Kérdések és feleletek	384
Kérdések: Kárpótlás luczerna és lóheréért. G. D. — Lepkeszergtermelés. Zs. I. — Kenderpozdorja alom- nak. K. C. — Védelem a fekete tücsök ellen. Cs. B.	
Feleletek: Fagytól szonvedett heréfélek feljavítása. Sziucs János. — Repedt kazán. Sziucs János. — „Dohány- termelés.” Illés Lajos. — Csibehur-termelés. S. Mező Károly	
Hírek	385
Aprók	387

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — A külföldi helyzet. — A
pénzpiac. — A Lajtha folyó hasznosítása Ausztria
által. — A cukorpiac hasúsája. — A petroleum
kariell bomlása és a szénárak emelése. — Az érsek-
ujvári lóvásár.)

A földmivelésügyi miniszter communiquéje, melyet lapunk más helyén leközlünk, egyezik körülbelül a mi véleményünkkel és nézetünkkel. Szóval nem rózsások az auspicziumok. Igaz, hogy vannak az országnak részei, a hol eső után imádkoznak gazdáink, mint Pozsony, Bars és Hont egyrésztében, a hol remek termésre van kilátás, ha ugyanis a május az ő meleg esővel ontja áldását. A bökkenő azonban az, hogy május után szárazságokat jósolnak időjósaink és ki tudja, vajjon nem köszönt-e be a gazdák réme a hőűtés. Általában azonban az országos helyzet nem kecsegtető. Bajok mindenfelé. Hol sok volt az eső, a vizek medreikből kiléptek és elöntötték a vetéseket, hol pedig mint a fentebb említett megyék területén husvét óta nincs eső. A nagyobb baj azonban általában az, hogy a hideges időjárás mellett nincs fejlődés. De szomorúak a kilátások, illetve nincsenek is a gyümölcs és szőlőtermő vidékeken, a hol a fagy okozta károk száz milliókra tehetők. A sok répapogár miatt is panaszkodnak gazdáink. A kiadott hivatalos jelentésről meg kell jegyeznünk, hogy becsületes munka, mely a tényállást igen megközelíti. Sem nem pessimistikus, sem nem túl optimistikus, pedig nagy általában a communiqué-k inkább hajlanak az optimizmus, mint a száraz tények felé. Ebben érdemük van a miniszterium jeles osztályvezetőjének, Marton Ödönnek és osztálybeli munkatársainak, nemkülönben a gazdasági tudósítóknak és a gazdasági felügyelőségeknek. A valót le kell szögeznünk.

Az argentiniai kivitel lassan kezd fejlődni. De nem nagyon szaporán, kisebb olesóbbodás is beállott és nagyobbodás a tengeri elszállítások útján. Az amerikai mezőgazdasági állapotokról szóló hírek, jobb mint gondolták. Valószínűnek tartják ugyan, hogy a gyakran változó időjárás következtében a legközelebbi hetekben is nagyon különböző becslés lesz forgalomban a várható termésről, annyit azonban már most is konstatálni lehet, hogy a Mississipi keleti részén csakugyan kár keletkezett az őszi vetésben, míg a tavaszi buza északnyugaton és Kanadában aránylag kedvező terméssel biztat. Általánosságban tehát nagyon különböző a vetés állapota, de lehetségesnek tartják, hogy kedvezőbb időjárás mellett még sokat javulhat a vetés. A külföldi piacon, a hol a Dardanellák megnyitására szóló hír olesóbbította a jegyzést, most kissé nyugodtabb az üzletmenet, sőt egyik-másik helyen, mint például Berlinben, lanyhább is az irányzat. A behozatalra utalt államok fogyasztása nem siet egyelőre a vásárlással. Arra számítnak ezek, hogy ha a Dardanellákon szabad lesz az ut és Argentínából tovább is oly élénk lesz a kivitel, mint most, azután talán könnyebben jut majd ahhoz az áruhoz, a melyet az új termésig még feltétlenül be kell szerezni, mint a közel-múltban.

A vetés állása Poroszországban május 1-én a következő volt: buza 2·6, tönköly 2·0, rozs 2·7, repce 2·9, lóhere 3·6, luczerne 3·1, öntözött rét 2·7, egyéb rét 3·2, a számjelzés ez: 2 jó, 2 közepes és 4 csekély. — Ugyancsak a genuai főkonzul jelenti április 1-ről, hogy az őszi vetések egész Olaszországban jól teleltek ki, kivéve Piemont és Liguria egyes részeit, a hol a sok eső és Abruzzo és Apulia egyes vidékeit, hol a szárazság károsan befolyásolta a vetéseket. Észak Olaszországban szép idő kívánat is, míg az ország többi részében esőhiányról panaszkodnak. — A barezzoni főkonzul jelenti, hogy március hó folyamán Spanyolország legnagyobb részében kedvező enyhe, tavaszi idő uralkodott. A korai enyhe idő következtében a vetések idő előtt fejlődtek és főleg délen és a délkeleti részekben az utófagy nagy károkat okozhat. Az őszi vetések kiváló jók és a tavaszi munkálatok befejezték. Szórványosan a dér, jég és árvíz okozott kárt.

Ellentmondások a pénzpiacra. Az osztrák-magyar bank április ultimójáról szóló jelentése nem a legkedvezőbb. A hivatalos kimutatás teljes mértékben igazolja azt a föltevést, hogy április ultimója igen nagy igényt fog támasztani a jegybank iránt, mert ime a jegybank állapota 242 millió koronával rosszabbodott, a mennyiben az április 23-án kimutatott 126 millió adómentes bankjegytartalék eltűnt és azonfelül még 116·6 millió korona adóköteles bankjegy került forgalomba, a mi által a bankjegyforgalom 2547

millióra emelkedett. Tavaly április végén a 2275 millió korona bankjegyforgalomból 220 millió korona volt adóköteles, csak hogy tavaly ilyenkor már 200 millió koronával kisebb volt a kontingens, úgy hogy felemelt kontingens mellett tulajdonképpen még 23 millió adómentes bankjegytartalék lett volna. Már ez is mutatja, hogy az idén mennyivel nagyobb a szükséglet. A váltótárca 135 millióval nagyobbodott 900 millióra, míg tavaly a nagyobbodás 158 millió volt. A váltótárca mindazonáltal csak 786 milliót tett ki, a lombard-üzlet 9·6 millióval 120·2 millióra emelkedett, míg tavaly 3·5 millióval 59·3 millióra. A kimutatás mérlegét azonban az idén erősen rontotta az, hogy a giroszámla 81 millióval csökkent, míg tavaly csak 27 millióval. A nagyobb lombardüzlet és a giroszámla csökkenése egyenliti ki azt a látszólagos ellentétet, hogy míg tavaly a váltótárca sokkal nagyobb mértékben emelkedett, mint az idén, a bank státusa ebben az esztendőben mégis nagyobb mértékben rosszabbodott, mint a múlt évben. Bizonyos, hogy május első hetében ismét javul a jegybank állapota és visszaözlés máris megkezdődött. Megérzik ez a nyílt piacon is, a hol a magánkamatláb olesóbbodása mutatja leginkább a pénzpiac javulását. Ebből azonban még mindig nem lehet arra következtetni, hogy már legközelebb leszállítják a rátát, mert a külföldi váltók mind nagyon drágák és jóval felül vannak a pári árfolyamon. A jegybank kimutatásának adatai különben ezek: Bankjegyforgalom 2.547.000.000 (+ 240.695.000 kor. Érezkészet 1.630.382.000 (— 1.646.000) kor. Váltótárca 900.393.000 (+ 135.488.000) korona. Lombard 120.166.000 (+ 9.696.000) korona. Azonnal esedékes tartozások 182.102.000 (— 81.031.000) korona. Adóköteles bankjegyforgalom 116.617.000 korona.

E héten javulást várnak, mely a bankráta leszállítását ½%-al idézné elő, de aligha hinnők, hogy ez bekövetkeznék, midőn a külföldi és főleg londoni ajánlatok is csak elenyészően olesóbbak a belföldiekénél. Így sajnos, gazdaközönységünknek tovább kell várnia a jobb pénzügyi alakulás idejét. Szomorú perspektíva, noha békésebb szelek fujnak és az angol bank ½%-tel leszállította rátáját 3½%-ról 3%-ra.

A magyar érdekekre végzetes azon terv, hogy a Lajta határfolyót eddigi medréből elvezetik és Alsó-Ausztriában ipari célra használják föl. A tervezet engedelmzése esetén az elvezetett Lajta folyó vizének egy részét Vimpác alatt, vagyis ott vezetnék vissza ismét eredeti medrére, a hol az ugyis elhagyja már a magyar területet, úgy hogy a Lajta folyó a kért vízhasználati engedelem kiadása esetén ugyyszólván teljesen elveszne Magyarországra nézve.

Az ügy már évek sora óta foglalkoztatja az osztrák és az Ausztriával határos magyar, külö-

Szövetkezeti bizományi sertéshizlalótelepének ismertetőjét

:: érdeklődőknek megküldi a ::

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

Telepvezetőség:

Budapest-Kőbánya, X., Szállás-u. 20-22.

még!) a kézi munkaerő nagy mértékben szükségesség; ezekben az üzemágakban be kell látni még ezidőszert a kisüzem létjogosultságát. Ilyen üzemek volnának a gyümölcs-, zöldség-, termelés stb. Ezeknek szerepe azonban a fő élelmi szereket nagyban előállító gazdaságokhoz képest elenyésző csekély, semmiesetre sem akkora, hogy döntő érvül szolgáljon a gazdasági üzemek nagyságának elvből megállapításánál. Hozzájárul még ehhez az, hogy az említett termények szállíthatósága csekély és a napi piacra vannak szánva. Ez okok alapján bátran mondhatjuk, hogy a kert, zöldség és gyümölcs-termelés kisüzemben üzhető. Az ilyen üzemek helye nagy fogyasztó góczpontok közvetlen környéke, a hol (elbírván a magas munkabérek) egy család existenciáját biztosítani tudja.

Elsőrendű fontosságú élelmi czikkeinket a gabonát és húst (valamint egyéb állati termékeket) előnyösebben lehet termelni nagy üzemben. Okai ennek a következők:

1. A gépek alkalmazásával olcsóbban, többet lehet termelni. Függetlenné tudja magát tenni a termelő a munkás hiánnyal járó zavaroktól, (kevés munkásra van ugyan szükség, de ügyesre és *állandóra*) és miután minden munkát a legjobb időben tud végezni, bizonyos mértékben az időjárással is képes a harcot felvenni.

2. A nagyobb üzem jobban ellátható forgó tőkével, előnyösebben jut kölcsönhöz, ezáltal abba a helyzetbe kerül, hogy terményei piacra vitelével nem kényszerülven sietni, a termelésnél a kis üzemmel szemben elért előnytöbbletet az eladásnál megsokszorozhatja. Ezenyiben haszonnal jár ez a termelőre, a fogyasztóra pedig annyiban bír előnnyel, hogy a piacot állandóvá teszi, az év minden részében tud vásárolni, nem kénytelen egyszerre és egy évre valót beszerezni és így tőkét sokszor hónapokig kamatoztatlanul hevertetni.

3. A nagyobb üzemben gazdálkodó intelligencia tekintetében felette áll a kis gazdálkodónak. Mások kárán okulva fel tudja használni mások tapasztalatait. Működésében áll tudomást venni, az agricultura haladásáról, a bevált újításokról. Bevezeti gazdaságába a javításokat, ez neki hasznót hajt a publikumnak pedig többet, olcsóbban tud nyújtani.

Mindezek azonban csak fakultatív érvek, akkor bizonyítanak álláspontom mellett, ha a gazdálkodó tud és akar úgy gazdálkodni, hogy ne csak a saját zsebe teljen, hanem a nagy közönség gyomra is.

Ha nézzük, hogy hazánkban hogy állunk, elszomorító kép tárul elénk. Csak a statisztikát kell elővenni.

1 hektáron termett hazánkban orsz. átlag:
buza 11.81 q.
tengeri 15.28 q.
burgonya 66.55 q.

1 hektáron termett Ausztriában, orsz. átlag:
buza 14.1 q.
tengeri 11.3 q.
burgonya 103.60 q.

1 hektáron termett Németországban:
buza 2.16 tonna.
burgonya 14.67 tonna.

Látjuk, hogy mint agrár állam, mennyire elvagyunk maradva a külföld mögött.

Nézzük csak közelebbről, mi is lehet ennek az oka?

Termőtalajunk nem rosszabb, klimánk nem szélsőségesebb.

Két dolog marad tehát csupán, a mire visszavezethető minden elmaradottságunk:

1. nem *tudunk* (legalább általánosságban nem) gazdálkodni;

2. ha *tudnánk* is nem *bírnánk*, mert *nincs pénzünk*.

E két ponton kell tehát segítenünk. A tudás hiányán a mezőgazdasági ismeretek terjesztésével minél szélesebb körben és speciális szakiskolákban lehető intenzív tanításával, nagyarányú pontos, megbízható és sokoldalú kísérletezéssel, ezek eredményének sűrű, bő publikálásával lehetne segíteni. A második fontos tennivaló a mezőgazdasági hitel szervezése volna.

Erekly Károly a „Nagybirtok“ 1911. évi 16. számában a kérdést úgy találja megoldhatónak, hogy a mezőgazdasági üzem finanszírozására egy bank (bankok) vállalkozna. Épen úgy, mint a hogy meg tud alakulni egy R.-T. valamely vízi erő ipari felhasználására, alakuljon meg a föld termő erejének kiaknázására. Ha alakul pénzcsoport, mely egy város helyi közlekedésének lebonyolítását veszi kezébe, mi akadály van annak, hogy p. o. az x-i uradalom finanszírozására ne tudjon egy R.-T. alakulni. A meglévő formát kell felhasználni, mondja Freiherr von der Goltz, nem pedig új módozatok felfedezésén és bevezetésén gondolkodni. Miért volna egy uradalom felszerelése, ellátása tőkével oly rossz üzlet, hogy abba ne lehessen bele menni? Nem hozná meg épen úgy a %-át, mint akár egy gyárüzem? Avagy nem biztos-e?

Mindezekre e kérdésekre felelve azt kell mondanunk, hogy elvben tulajdonképpen semmi különbség nem tehető és mégis idegenkedik a pénzvilág az effajta üzletektől. Mi ennek vajjon az oka?

Az egyik mindenesetre az, hogy új. Ez azonban nem lehet fő ok. Mert ma annyi pénz van, hogy némelyek szerint a drágaság egyik főoka, is az, hogy csökken a pénz vásárló ereje. Látjuk is lépten nyomon, hogy kalandos vállalkozásokra is mennyi pénzt áldoznak. Ez tehát nem az igazi ok, a pénzvilág nem konservatív. És ha mégis idegenkedik az üzletnek ettől a nemétől, ennek mélyebben fekvő okai kell hogy legyenek. Mi adja meg ugyan azt a bizalmat egy R.-T.-t alakító csoportnak, hogy teljesen idegen embe-
rekből rabizzák pénzüket? Személyes bizalom-e ez? A legtöbb esetben nem, bár tagadhatatlan, hogy egy alakuló vállalat utját könnyebb egyengetni, ha élén közgazdasági életünk nagyságait látjuk. A bizalom főoka azonban nem ez. A közgyűlések tartásában és a mérleg publikálásában megnyilatkozó nyilvánossági jelleg adja meg a vállalatnak azt a bizalmat, mely létének előfeltétele. Ha a tőkés idegenkednek pénzük olyan üzletbe fektetésétől, a mely mezőgazdasági üzemek finanszírozását tűzné ki célul, annak oka az, hogy a mezőgazdasági üzemek nálunk ellenőrizhetetlenek. Hány uradalom van az országban, melyben rendszeres könyvvitel van! Nem lehetne-e könnyű szerrel összeolvasni azokat az uradalmakat, melyek pontos mérlegét tudnák előmutatni gazdálkodásuknak?

Ez az a tér, a hol nálunk a legnagyobb hiány érezhető, ez a főoka hogy a tőke idegenkedik a mezőgazdasági üzemek olyanszerű finanszírozásától mint a milyen az iparüzemeké.

A rendszeres számvitel hiánya lévén a főoka annak, hogy a gazdaságok fentjelzett módon finanszírozása nehézségekbe ütközik, ezen kell segíteni. A mint a bank fakultatív vagy kötelező lépésre van alapítva, a szerint kell fakultative vagy kötelezőleg kimondani a számvitel pontos vezetését. Ha a törvény kimondja, hogy az ilyen szellemi földhitelintézet alapításában minden egy kategóriához tartozó birtok résztvenni köteles elkell egyuttal rendelni a rendszeres számvitelt is, ha nem mondja ki, akkor a bank alapszabá-

lyait kell úgy alkotni, hogy csak olyan uradalomnak ad az intézet beruházási kölcsönt, a hol rendszeres számadást vezetnek.

Ez természetesen akadályokba ütközik. A felhozható ellenérvek a következők:

1. az állam (vagy az intézet) túl erős befolyást gyakorol az egyén gazdálkodására.

2. a nagy számvevő és ellenőrző személyzet fizetése felemészti a többlet pluszt.

De ezek csak első pillanatra látszanak súlyos érvek. Az állam beavatkozását nem kell a rosszabb oldaláról felfogni. A társadalmi élet fejlődésével annyira elmosódnak a köz és magán ügyek elválasztó határai, hogy a meggát megvonni mindinkább nagyon nehéz lesz. A tömeg élelmezéséről lévén szó, ebből a szempontból a „Salus rei publice suprema lex“ elvén állva a beavatkozás megengedhető. El nem ítéhető már csak azért sem, mert hasznára van ez az ingerencia a tulajdonosnak is, a közéletmezés szempontjából pedig elsőrendű fontos feladat a birtokok kellő felszerelése, hogy ez által többet és olcsóbban lehessen produkálni.

Nem kevésbé megdönthető a másik érv is. Igaz ugyan, hogy a birtokok ilyen módoni finanszírozása rendszeres számvitelt és nagy ellenőrzést feltételez. Ennek költségei tetemes terhet rónak a birtokra, de korántsem lesz ez akkora, hogy a több termeléssel meg ne térülne. Egy egyszerű példával igazolható ez. Tegyük fel, hogy van egy nagyobb birtok, a melyen 200 hold buza vetés van. A birtok jó, de elhanyagolt állapotban van és csak 8 q-t terem a buza rajta holdankint. E birtok felszerelésére és javítására egy bank nagyobb kölcsönt ad. Ez által a termés 14 q-ra emelkedik.

Volt a termés értéke a kölcsön vétel előtt 8 q × 200 = 1600 q á 20 K, 32,000 korona értékben.

A kölcsön befektetése után 14 q 200 = 2800 q és 20 K = 56,000 K; a többlet 24,000 K. Ennek kell fedezni a kölcsön kamatot és az intenzívebb kezeléssel járó több költséget (több tisztviselő) valamint a nyilvános számadási kötelezettség miatt szükséges rendszeres számvitel költségeit is. Tegyük fel a legrosszabb esetet. Ez a különbözet épen, hogy fedezi a kiadást, még a birtokok akkor sem veszített, a köz szempontjából pedig nagy előny, ha 2 kalászt tudunk termelni, a hol eddig csak egy termett. Swift nagy angol író mondja, ez pedig csak úgy lehet, ha több, ha sok tőkével szereljük fel birtokainkat. És seholsem bír ez oly nagy jelentőség-gel, mint nálunk. Az üzemben levő terület ma nálunk 32,243.469 hold. Ebből kötött forgalmu birtok 5,385,579 1/2 kat. hold. Már pedig köztudomásu, hogy épen e birtokok szinylődnek a legnagyobb pénzszükségben. Épen ezért e birtokok rendszeres kezelése igényelne legtöbb befektetést. Hogy pedig ez milyen nagy jelentőségű volna a közéletmezés szempontjából, könnyű elképzelni, csak arra kell gondolni, hogy mily nagy kiterjedésű területek ezek és mennyivel többet tudnának termelni, ha pénz volna.

Az állami beavatkozás, a rendszeres számvitelre kötelezés pedig épen e birtokon volna a legkönnyebb. Senki személyes jogait nem sértene. A birtok úgy sem a hasznélvezőé, csak a hozadék. Ha ez a jobb gazdálkodás következtében több, csak neki haszon. Ha a jövedelem nem emelkedett, neki még mindig nem kár, a köz szempontjából pedig fontos, hogy 16 vaggon v. 28 vaggon buza termett-e ugyanazon a területen. És ha a tiszta jövedelem valami zavaró körülmény következtében néha történetesen kevesebb is, ez még mindig csak egy embert sújt és azt sem olyan nagyon érzékenyen, hogy meg

38 év óta mindenkor üzleti elvem: a jónak legjavát szállítani.

FŐ ÜZLET:
ROTTENBILLER
UTCA 33.

Kérem tudomásul venni, hogy az impregnált takarmányrépamag kizárólag özégemnek kizárólagos czikkét képezi és más czég egyáltalán nem ajánlhatja azt.

MAUTHNER ÖDÖN
CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST

Okszerűen gondolkodó, s értelmes gazdák magszükségletük beszerzésénél nem annyira az árakra fektetik a főszűlyt, mint főleg a magvak megbízhatóságára.

FIÓK ÜZLET:
KOSSUTH-LAJOS
UTCA 4.

A jelenlegi drágasággal szemben a gazdasági téren kínáló minden előnyt ki kell használni. Ezért csak Mauthner-féle magot tessék vetni, ezzel saját érdekében cselekszik.

esetleges utánvetésre nincsen mag és a müt drágán vettünk is magot, bizony gyenge.

Tengeri kétharmad része elvetetett, az utolsó részlet trágyázása, leszántása, vetése most készül. Az amerikai Planter-ek elvetnek napjában 20 magyar holdat, a 2 gép. Absolut precis fészekrakás igaz, hogy nincs, de a kapálás keresztben (egyenes hókapával) lehetőségéhez szükséges megvan normális alaku táblán és egy kis jóakarattal. A kezdővonal derékszög legyen a zsinórvonalra.

A burgonyaterméseket az utolsó években a friss trágyás földeken tönkre tették az újfajta betegségek. Védekezni ellenük a vetőmag válogatáson kívül úgy próbálkozunk, hogy nem istállótrágyás, hanem jól szellőztetett és mesterséges teljes trágyával, ellátott földbe raktuk. Az okoskodás ez. A burgonya kórokozó baktériumai a vetőmagon kívül a talajban is élnek és pedig a talaj organikus anyagain. Tehát mentül több a trágya a talajban annál több a baktérium elszaporodására segítő alkalom. Megeszi tehát előlünk a krumplit. Ne hagyjuk. Vonjuk el tőlük tenyészetük föltételeit egyrészt, másrészt pedig tápláljuk a burgonyát, úgyhogy az a táplálék a baktériumoknak ne használjon. (A töltött káposzta a magyarnak lakodalom orvosság, a németnek halál.) Nem adunk organikus trágyát, ebben tehát nem sokszorozódhatik meg a baktérium, nem vetek korán csak ápr. legvégén, hogy hideg földben ne pangjon el a burgonyám, inkább vetésig gyakran ápolom az ősszel szántott talajt, hogy azzal jól szellőztessék. A levegő baktériumölő és a talajban a növény-táplálkozás erős faktora. Adunk a talajnak tápanyagokat anorganikus foszfort, kálit, nitrogént, ezek savas hatású vegyszerek desinfektorok és trágyázó tényezők egyszerre. Ha így lenyomom az ellenséget és segítem a barátomat, csak lesz belőle itt is valami. Két éve Sörnyén 88 q burgonya termett 1200 ölenként. Magot nem jó sajnálni. Kell m. holdanként 10 q. Szalmában, takarmányban már nem lesz bő esztendő. A rozskok rövid száron kalásztáltak ki, csapadékos aligha lesz a májusunk, tehát a buzával együtt alacsonyok maradnak. Máskor a régi világban a fehér gulyát Szentgyörgy napra mindig kicsaphattuk a legelőre. Az idén jó lesz ha május 10—15-ike körül kimehet a jószágunk. A rétek vadak, sok folton még most is tekszik a Sió fenékvize. Legyek rossz jövedőlő, de félek, hogy csak fele kaszálást kapunk. Luczernák első gyapja elfagyott, le kellett legeltetni birkával. Ez nagy csapás. Igaza van Szász Ferencz kedves kollégának, hogy boldogok a kik sok őszi takarmányt vetettek. Köszönet érte, ha ide ránk is gondolt, igaz, van belőle, de nincsen a mi utána következzen. Vetegetjük is már a kukoricza csalamádét, de bizony félve, hogy nem veszi-e el tőlünk azt is a fagyos szentek lehellete.

Aratjuk a spárgát főzeléknek, bár ennek is elvette tőlünk a legértékesebb elejét a hideg. Érdekes, hogy ennek a finom, nemes egészséges főzeléknek a póstacsomagjai legnagyobb részét Wien felé kell irányítanunk. Ott van kelete. Van esze a németnek mindenhez a mi jó.

Mindenkinek legjobb kedve szerinti májusi jó dologgal, jó eredménnyel kívánok.

Magyarország mezőgazdasági állapota.

A m. kir. földmívelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítóktól beérkezett jelentések alapján.)

Budapest, 1912. május 4-én.

Ezen communiqué a gazdasági tudósítók múlt hó 29-én kelt jelentései, illetőleg ez anyagnak a vármegyei gazdasági felügyelőségek május 2-án

történt revideálása és kiegészítése alapján készült és részletesen ismerteti a főbb kalászosok állapotát az egyes vidékek szerint.

Az időjárás. Az április hó elején beállott hideg esők és viharos szelek a levegőt annyira lehűtötték, hogy több ízben, különösen az április 12-ről 13-ra és 13-ról 14-re forduló éjjel erősebb fagyok voltak. Ezen a két éjjelen igen sok helyen —5 C. fokig, sőt elvétve ennél is mélyebbre (Tátrafüreden —15 C. fokig) szállott le a hőmérő. A lehülés oly tartós volt, hogy még ez után is több ízben voltak gyenge éjjeli fagyok illetve erősebb derek és csupán április hó 20-ika táján állott be jelentékenyebb hőemelkedés, melyet azonban az április hó 30-iki és május hó 1-i országos esőzés nyomán ismét pár napi hősülyedés követett, úgy, hogy a május hó 2-ára és 3-ára virradó éjjel az északi Kárpátokban, a Dunántul északnyugati vármegyékben és a Nagyalföld egyes helyein újabb gyenge éjjeli fagyok és derek voltak. Csapadék tekintetében az utóbbi három hét tuloyomóan száraznak mondható. Nagyobb esők, az április 30-iki országos esőtől eltekintve, csak az ország déli felén voltak, a hol a három heti csapadék mennyisége 52 és 50 milliméter között váltakozott, míg az ország többi részén csak 5—25 milliméter volt. A kedvezőtlen időjárás az ország legnagyobb részében minden termény fejlődésére káros volt s ezenkívül nagyban akadályozta a még hátralévő tavaszi munkálatok befejezését, melyet csak az április második felében beállott szárazabb időben lehetett végezni.

A buza. Az őszi buzavetések fejlődése egyrészt az április hó elején kapott tulságos sok és hideg eső miatt, másrészt az éjjeli fagyok következtében megakadt. Ez a körülmény a februárban és márcziusban az ország nagyobb részében tulbujává fejlődött őszi buzavetésekre kedvező volt ugyan, a gyengébb, különösen a szikes talajba vetett buzákra azonban inkább káros hatással volt, mert több helyen nagyobb területeken megsárgultak. Az éjjeli fagyok az őszi buzavetésekben a többnyire igen dus felső levélzetnek mintegy egynegyed részét megbarnították és leszárították, a mi egyes helyeken annyiban volt kedvező, hogy fölöslegessé tette a sarlózást, a gyengébb növesü vetésekre ez azonban valószínűleg káros lesz, mert a vetések elgyengülését és megritkulását vonhatja maga után. Hogy az április havi rendellenes időjárás mennyiben volt hasznos vagy káros az ország várható terméshozama szempontjából a vetésekre, azt tulajdonképpen csak a májusi időjárás fogja eldönteni, mely ha meleg és elég csapadékos lesz, nemcsak az eddigi károsodást, illetve visszaesést hozhatja helyre, hanem a még mindig kedvező termés kilátásokat is emelheti. A buzavetések ez idő szerinti állapotát az egész országra nézve nem lehet egyöntetűen elbírálni, mert azok a talaj-, az időjárás és helyi viszonyoknak megfelelően országrészenként különbözőek, de nagyban és egészben, ha a májusi időjárás kedvező lesz, az ország buzatermése is kedvező átlagot adhat. **A Duna—Tisza között** az éjjeli fagyok és hideg szelek a buza fejlődését megakasztották. Felső levelei megvörösödtek. Helyenkint talajviz okozta sárgulás mutatkozik. Néhol pedig gazos. A magasabb fekvésű földeken jól áll. Az utolsó hét fejlődésére kedvező. Szárba hajt. **A Duna jobbpartján** a hideg időjárás következtében több helyen megsárgult, az április hó utolsó hetében beállott enyhébb időjárás folytán kezd ismét zöldülni és javulni. A fagykárt nagyobbára már kiheverte. Helyenkint gazos, néhol pedig csekély gabonafutrinka- és hesszeni légy-kár észlelhető. Altalá-

ban jól állanak. Meleg esőre volna szüksége. **A Duna balpartján** az áprilisi hideg időjárás fejlődésében megakasztotta. A fagy a levelek hegyét kissé megcsipte, de kárt nem okozott benne, mert a vetés többnyire ugyanis nagyon buja volt. A mélyebb gyökérzetű gyomok néhol nagyon elhatalmasodtak benne. Meleg eső nagyon kedvező hatással lenne fejlődésére. **A Tisza jobbpartján** általában jól telet, de a tulnedves, hideg, fagyos és havas tavaszi időjárás fejlődésében megakasztotta, sárga, néhol vörös színt kapott, sőt helyel-közzel fagykár is észlelhető benne. Az április 20-ika táján beállott melegebb időjárás azonban ezt a bajt nagyban enyhítette s remélhető, hogy az idő felmelegedésével a vetések helyre jönnek, bár a szenvedett kárt teljesen kiheverni nem tudják. Helyenkint igen elgazosodott. Meleg esőre nagy szükség lenne. **A Tisza balpartján** általában jónak mondható. Elvétve, különösen a tarlóba vetett buzánál gabonafutrinka kártétele látszik. A Tisza kiöntései következtében viz alá került szántóföldekről az ár részben levonult már és csak később állapítható meg, hogy a Tisza kiöntései tulajdonképpen mennyi kárt okoztak. A hideg esők és fagyok fejlődését megakasztották ugyan, jó májusi időjárás azonban mindent pótolhat. Ez idő szerint még jó termést ígér. **A Tisza—Maros szögén** az áprilisi fagyok és a rendkívül sok csapadék visszavetették fejlődésében, több helyen megsárgult s a szikes foltokon ki is vészett. A sárgulás következtében mutatózó kár azonban nagyobbára csak látszólagos, mely pár napi szép idő alatt teljesen el fog tűnni. Sok helyen nagyon gyomos, mely a nedves időjárás folytán nem irtható. Arad vármegye pécskai és eleki járásában drótféreg károsítja. **A Királyhágón tuli vármegyékben** a korai buzavetések igen jók, a későiek azonban a hideg szeles időjárás folytán megritkultak. Rovarkár nincs. Kisküküllő vármegye egyes helyein a rozsa felléptét jelzik. A mélyen fekvő helyeken a gyakori eső következtében megsárgultak.

A rozsa. Az őszi rozsvetések fejlődése és ez idő szerinti állása országrészenként a következő: **A Duna—Tisza között**, bár az áprilisi kedvezőtlen időjárás alatt helyenkint megritkult, általában véve még mindig elég erős, sőt helyenkint tulbujá. Nagy részben most kalászol. **A Duna jobbpartján** a kedvezőtlen időjárás folytán különösen a homokos talajon ritkák maradtak és sok helyen gazosak. Leveleit a fagy megcsipte ugyan, de ezt a kárt már is kiheverte. Most kalászol. Általában elég jól állanak. **A Duna balpartján** sokat szenvedett a hideg időjárástól s több helyen megritkult. A fagykárak már kezdenek eltűnni. Helyenkint már kalászba hajt. Kedvező időjárásban még sokat javulhat. **A Tisza jobbpartján** visszamaradt s a hideg szeles időjárás helyenkint jobban megviselte, mint a buzát. Fagykárak leginkább csak a laposabb helyeken észlelhetők, hol a sok nedvesség miatt különben is ritkák és gazosak. Kedvező idő esetén azonban még jó termést adhat. **A Tisza balpartján** a kedvezőtlen időjárás miatt fejlődésében visszamaradt. Békés vármegye szeghalmi járásában a jégverés is némi kárt okozott benne. Általában közepes. **A Tisza—Maros szögén** a rozsvetések általában elég jók, bokrosak, erős száruak bár a hideg időjárás visszavetette fejlődésében. Kalászat tolja. **A Királyhágón tuli vármegyékben** a hidegnek jobban kitett helyeken ritka, gyenge és megsárgult, a védettebb helyeken azonban jól fejlődik és erőteljes szálu.

A tavasziak. A tavaszi buza és rozsa, valamint az árpa és zab vetések a hideg időjárás

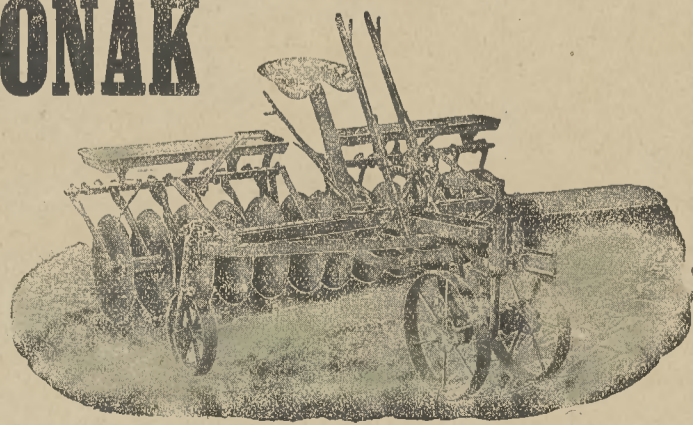
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. **A tavaszi szántásra** a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárcsásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

miatt későn keltek s igen lassan fejlődnek. A korán elvetett és kikelt vetésekben az áprilisi fagyok némi kárt tettek ugyan, ezt azonban nagy részben már kiheverték s kedvező májusi időjárás esetén elmaradottságukat is teljesen pótolhatják. Egyes helyeken, hol a gyakori és bőséges esőzések miatt a mezei munkák hosszabb ideig szüneteltek, csak a legutóbbi napokban vetették s még ki sem kelt.

Egyebek. A *tengeri* vetését részben már bevégezték, részben most végzik. A hűvös időjárás miatt az elvetett mag nehezen kel.

A *burgonya* ültetését nagy részben befejezték s csak ott van még folyamatban, a hol a talaj nedvessége miatt későn foghattak a munkához. A korán ültetett burgonya most kezd kelni, erre azonban melegebb idő kellene.

A *repce* vetéseket a tavaszi fagyok nagyon megviselték úgy, hogy több helyen ki is kellett szántani. Általában igen gyengék s most kezdenek virágozni.

A *kerti vetemények, bab és egyéb hüvelyesek* elvetése sok helyen nagyon megkészt és nagyobbára csak most folyik. A nagyon korán elvetettek lefagytak s újra kellett vetni, a későbbiek pedig a hűvös időben lassan kelnek.

A *káposzta* palánták a melegágyakban elég jól fejlődtek, kiültetésük azonban a kedvezőtlen hideg idő miatt még csak igen kevés helyen történt. Hogy ezt a munkát mindenütt megkezdjék, ahhoz melegebb s csapadékos időre volna szükség.

A *komló* hajtásai több helyen elfagytak. Az új telepítés dugványozása befejezve, a régi metszése és kapálása, néhol már zsinegelése is folyik.

A *kölest, tatárkát és czirotot* most vetik.

A *kendert és lent* részben már elvetették, részben csak most vetik. A korán vetettek jól kikeltek, de a hideg időben nem fejlődtek kellőleg.

A *dohány palánták* a melegágyakban elég jól fejlődtek, kiültetésük azonban a hűvös idő miatt még csak kevés helyen volt megkezdhető.

A *czukorrépa és takarmányrépa* vetése több helyen még csak most van folyamatban. A korán elvetett és kikelt répák elfagytak, úgy hogy újra kellett vetni. A fagyok idején még ki nem kelt, de már elvetett répák azóta szépen kikeltek s első kapálásuk is kezdetét vette.

A *mesterséges takarmányok* közül a korán fejlődésnek indult luczernák és lóherék az áprilisi erős fagyoktól sok helyen igen érzékenyen megkárosodtak úgy, hogy a téli szálás takarmány elfogyta miatt nehezen várt zöld takarmány első kaszálása e miatt 2—3 héttel elhalasztódott. Az április második felében beállott kedvezőbb időben az elfagzott hajtások újra kihajtottak ugyan, a zöld takarmány hiánya most is nagyon érezhető, a mit helyenkint az őszi rozs vágásával igyekeznek pótolni. A zabos búkköny és csalamádé vetése most folyik.

A *régi fű* szépen megindult növést az áprilisi hideg időjárás nagyon visszavetette. A folyók mentén árterekben fekvő rétek több helyen hosszabb ideig víz alatt állottak, sőt helyenkint még most is víz alatt vannak. A magasabb fekvésű rétek fűnövése ujabban ismét szépen megindult.

A *legelők* fűnövést az áprilisi hideg időjá-

rás szintén hátráltatta, mint a hogy azonban a februári és márciusi kedvező időben már szépen megindult legelők mindenütt elég zöldek, a jószág országszerte (a néhol víz alatt levő legelőket kivéve) már kint legel s elegendő táplálékot talál rajta.

A *gyümölcsfák* közül a korán virágzó sárga barack, mandula, cseresznye és meggy sok helyen teljesen elfagytak. A később virágzó alma, körte és szilva teljes virágzásban vannak. Hogy ezekben a május hó 2-iki és 3-iki derek és kisebb fagyok mily mérvű károkat tettek, az csak később állapítható meg.

A *szőlők.* A szőlők teelése a szőlészeti és borászati felügyelők jelentései szerint, a hegyi szőlőkben általában kielégítő volt, ellenben az Alföld homoki és síkvidék szőlőiben, valamint a többi borvidékek mélyen fekvő szőlőiben a rügyek jelentékeny része még a télen elfagzott. Az áprilisi fagyok azonban még nagyobb kárt okoztak a szőlőkben és pedig sok helyen a hegyi szőlőkben is. Az áprilisi szőlő fagykár nagyon változó, a szerint a mint a szőlők fakadása többé vagy kevésbé előre volt haladva. Az erdélyi országrészekben, továbbá az ország északkeleti és északi részeiben, különösen Tokaj-Hegyalján, továbbá Bereg, Ung, Ugocsa, Szatmár és Szilágymegye vármegyékben alig tett kárt a tavaszi fagy. Kevés kárt jelentenek a budapesti, balassagyarmati, pozsonyi és miskolci szőlészeti és borászati felügyelői kerületekből is. Ezek közül csupán a miskolci kerülethez tartozó Borsod vármegye mezőkövesdi járásában volt nagy kár, a hol pedig nagy kiterjedésű szőlők vannak; ezekben a fagy 50 százalék kárt okozott.

A *szekszárdi* kerületben (Tolna és Somogy vármegyékben) az áprilisi fagy a hegyi szőlőkben nem tett számbavehető kárt, ellenben a mélyebben fekvő szőlő rügyeinek 60—70%-át elpusztította.

A *tapolezai* kerületben (Zala vármegye) a hegyi szőlők jól állanak, csak a laposabb fekvésű szőlőkben lehet 10—20 százalékig terjedő kárt észlelni.

A *pécsi* kerületben (Baranya vármegye) a tavaszi fagy átlag 25 százalék kárt tett. Egyes helyeken ugyan 60 százalék kár is van, de viszont más helyeken meg egyáltalában nem volt kár. A pécsvárad állami szőlőtelepen a Ripária táblák elfagytak, ugyanott a termő szőlőben kevés kár van.

A *pozsonyi* kerületben a sikon levő és a mélyebb fekvésű hegyi szőlőkben is a rügyek tekintélyes része még a télen elfagzott, néhol a vessző is elromlott. Az áprilisi fagy a duzzadó rügyekben már csak 5—10 százalék kárt tett. A fagytól megkímélt hegyi szőlőkben a szőlő szépen fejlődik, a fűrtök részben már láthatók.

A *soproni* kerületben (Sopron és Vas vármegyékben) átlagban az idejű termés egy negyed-részt elpusztította a tavaszi fagy, de a fertőmelléki szőlők korai fehér fajtáiban és a kék frankos ültetvényekben 60%-ig terjedő kár is található.

A *bihardiószegi* kerület (Bihar és Hajdu vármegyék, Nagyvárad Debreczen) hegyi szőlőiben ezek közt az Érmelléken is az áprilisi fagy alig tett kárt, ellenben a borvidék főszőlőfajtáinak a Bakatornak és az Erdeinek szőlővesszőin a tél folyamán igen sok szem elpusztult. Az

olasz rizling keveset szenvedett. Ezen kerület nagy kiterjedésű homoki szőlőiben az áprilisi fagy 15—20 százalék, sőt egyes helyeken nagyobb kárt is tett.

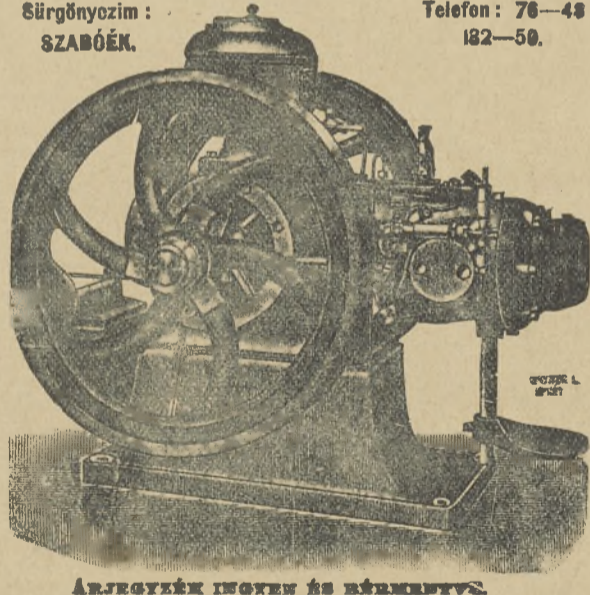
A *kecskeméti* kerületben, Pest vármegye alsó részében és Csongrád vármegyében a kár az újabb becslések szerint a korai fajtákból 20—25 százalékra tehető. A Kadarka fajtában, mivel későn szokott fakadni, az áprilisi fagy nem tehetett ugyan kárt, sok rügy azonban ugy ezen, valamint a többi fajtáknál a teelés közben romlott el, úgy hogy ez idő szerint átlag az egész kerületben csak gyenge középtermésre van kilátás.

A *fehértemplomi* kerületben Temes és Torontál vármegyékben nemcsak a homoki és más síkfekvésű szőlők, hanem a hegyi szőlők is igen nagy kárt szenvedtek, mely a hegyi szőlőknél 40—50 százalékig, a homoki és síkfekvésű szőlőknél 70—80 százalékig terjed s a bajt még a folytonos hideg és esős időjárás is tetőzi, a mely miatt a szőlőkben alig lehet dolgozni. A szőlő minden munkája megkészt s az idejű termés kilátások nagyon gyengék.

A *ménési* kerületben (Arad vármegye) is igen nagy a kár. Ménesen a hegyi szőlőkben az alsó és déli részeken 60—70 százalék, a lejtők derekán pedig és a hidegebb fekvésű szőlőkben 30—50 százalék fagykár van a rügyekben. Galsa, Apatelek és Mokra községek szőlőiben átlag 50 százalék. Magyarádon pedig még több a kár, mely a bujjabb talaju szőlőkben egészen 80—90%-ig emelkedik.

Az *egri* kerületben Egerben, Gyöngyösön és Heves vármegye jobb fekvésű szőlőiben igen nagy kár van. Átlagban a kár 70 százalékra becsülhető, de némely helyeken még nagyobb, mert nemcsak a rügyek, hanem egész csaprészek is megfagytak, sőt a fiatalabb tőkéknél a tőketest is szenvedett, úgy hogy sok fiatal tőke kipusztulásától is lehet tartani.

BOLINDER nyersolajmotorok
nyersolajlokomobilek
csak
SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA özégnél
Budapest, V. Váci-körút 26 szám.
kaphatók.
Sürgönyözim :
SZABÓÉK.
Telefon : 76—48
182—50.

DÉNES B. Betéti Társaság

BUDAPEST,
V., Lipót-körút 15.

Cséplésre szántásra,
tehervontásra, ma-
lom, takarmánykamra

s minden gazdasági és ipari
célokra szolgáló motorok
legelőbb beszerzési forrása.
Legmesszebb menő jótállás.
Kedvező fizetési feltételek.
Árjegyzék és költségvetés
díjtalan, azt minden komoly
érdeklődő megkapja, a ki
:: címét velünk tudatja. ::

Pöhl-féle motoros-eke.

A képek elég világosan beszélnek, az egyik azt mutatja, a mint a motor a tárcsákat a talajba eresztve s így az utána jövő ekéknek könnyebb munkája éretik el, de egyuttal a talaj porhanyítás és keverés is tökéletesebb lesz. Második ábránk azt mutatja be, a mint a motor a tárcsázást végzi, t. i. ez esetben az ekék fel vannak emelve. Végül a 3-ik kép a motor után akasztott kéveket aratógépet tünteti fel működésben. A Pöhl-féle szabadalmazott eke 25—35 q. súlyyal bír, mert két nagyságban lesz előállítva, 3—4 vagy 4—6 ekesttel. Könnyűsége folytán természetesen olcsóbb is mint más motoros ekék s minthogy üzemeltetése is könnyebb s kevésbé költséges, lehet vele aratást vagy más mezei munkát is végezteni. Egy ember kényelmesen kezelheti a motort, mert minden igazítást, irányítást, változtatást a boronálás, a tárcsázás vagy szántásnál egy helyben ülve végezheti; persze az aratógéphez kell egy 2-ik egyént alkalmazni, ez természetes. Az ekék 35 cm. mélységig szánthatnak. Bővebb értesítéssel készséggel szolgál a szabadalomtulajdonos. Pöhl Gusztáv, gép- és motorekegyáros Glau-chau, Szászországban.

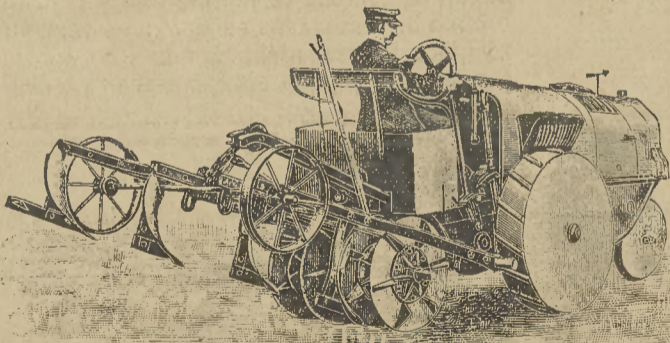
Tanügyi gazdaságaink jövedelmezőségéről.

Irta: Ujhelyi Imre.

Dr. Szentkirályi Ákos, „Mezőgazdasági felső szakoktatásunk“ czimmal a Gazdasági Lapok f. évi 16-ik számában sok nagyon figyelemre méltó dolgot mond el. A kérdés lényegéhez különböző okok miatt nem szökök hozzá, de azt hiszem, hogy nyugalomba vonulván, sok a gazdasági tanügy terén még „intra muros“ működőnek érzelmeit és nézeteit fejezi ki. Igaza volt, amidőn az 5 akadémia szervezésével megjövendőlte, hogy az „a magyaróvárának hatalmas szivgyökere“, a megfelelő erkölcsi és anyagi támogatás hiányában lassankint el fog sorvadni. Tehetetlenül és mélyen elszomorodva kell ezt nekünk jelenlegi óvári tanároknak szemlélni, midőn eddigi dotáczióink azoknak emelése helyett redukáltak s midőn tőlünk néhány kb. 8000 kor., elvonásával iparkodnak a többi akadémia tanzségeinek nivóját emelni, az *egyenlősítés érdekében*.

De *talán* igaza volt Buday Barnának is, a midőn bennünket szakembereket is hibáztat, hogy tapasztalásainkkal hallgatunk. Tompa felejtethetetlen szépségű soraira emlékeztetnek:

„Legyen a dal fájdalmas, merengő,
Fiain, csak énekeljétek.“

80-ik ábra Pöhl-féle motor mikor csak tárcsáz.

Szentkirályi sok érdemes megszívlelendő gondolata között találom azonban egy nézetem szerint igen fontosat, a melylyel szemben állást kell foglalnom.

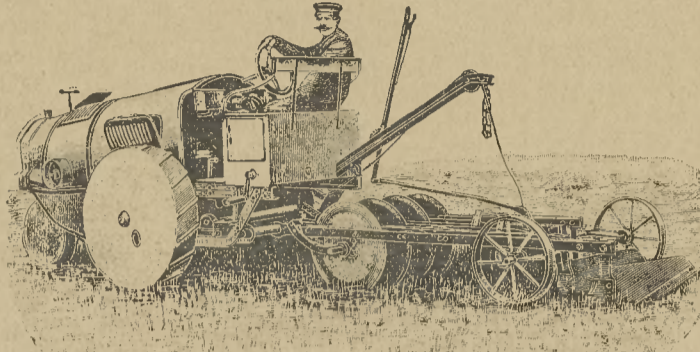
„Azt látjuk, hogy a felső oktatásnak az akadémiaiaknál is legfontosabb „*taneszköze*“ az akadémiai gazdasága, kertészete, „*jövedelem produkáló objektummá*“ degradáltatott, a gyakorlati oktatás nagy hátrányára, a kísérletezés szabadságának és a demonstrálás változatosságának korlátozása miatt.“

Ez a degradálás csődöt mondott már egyszer. S vajjon mit mondanának az egyetemek orvosi fakultásának tanárai s a botanika tanárai, ha a klinikák és a botanikus kertek „*jövedelem*“ produkálására utasítottának?

A mit Szentkirályi közleményéből lesűr, hogy az akadémiaiak dolgát kell leghamarabb elintézni

s csak azután következnek a főiskola, ezt magamévá teszem, de hogy az akadémia és általában a tanügyi gazdaságokban az a gazdálkodás folyhasson, a mi korábban ment s a mely minden lehetett csak nem „*taneszköz*“, ezt nem tudom elfogadni.

Igenis főleg az akadémiaiaknak a gazdaságai, de a többi tanügyi gazdaságok is kell, hogy taneszközüll szolgáljanak, de nem oly értelemben, hogy így és így a tanügyi gazdaságoknál gazdálkodnak *ne gazdálkodjunk*. A tanügyi gazdaságokat a magam részéről minden egyest valószínű *minta gazdaságnak* óhajtom elképzelni, a melyekben meg lehessen mulatni lehetőleg

79-ik ábra. Pöhl-féle motor szántást végezve.

mind azt, a mi a gazdálkodás, *de a szó igazi értelemben vett gazdálkodáshoz tartozik*.

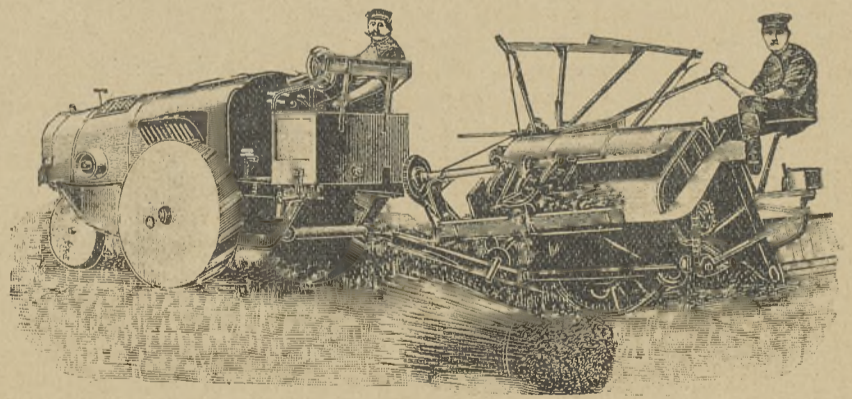
És ehez az ideális állapothoz mintha most közelednénk némileg.

A mostani akadémiaiakkal kapcsolatos gazdaságoknak négy különösebben nagy jelentősége van, mint volt a korábbi akadémiaiaknál. Akadémiai fiatalságunk a tanulmányaihoz szükséges gyakorlatát, azelőtt kint egyes gazdaságokban szerezte meg, még mielőtt az akadémia feljött volna.

Most a gyakorlati év elmaradván, itt kell ifjuságunknak megismerkedni a gazdasági teendőkkel a gazdaság egyes ágazataival. Az akadémiai látott gazdálkodás szeme előtt lebeg mindenkor annak a fiatal embernek, a ki később kikerül az életbe és én ezt a gazdálkodást nem úgy képzelem, hogy a fiatalember mindig azt gondolja magában, hogy ezt és ez a dolgot láttam ugyan, de nem követhetem, mert az akadémia más czélok lebegnek a vezetői szeme előtt, mint az én szemem előtt van, a mikor kint a gyakorlat mezején dolgozom. Egy kis minta legyen az akadémiai gazdaság, a melyet a fiatalság bármily körülmények közé kerül, *mint követendő példát lásson maga előtt*. Lehetetlen túlzások a gazdaságnak egyik-másik ágánál, de végeredményesen a gazdaságot azért tanuljuk és tanítsuk, hogy oly munkaerőket kapjunk, a melyek nemzeti vagyonosodásunkhoz hozzá járulhatnak. A *gazdaságoknak néze-*

ügy, kísérletügy szolgálatában vannak, ezek a jövedelmezőséget nem befolyásolhatják, mivel a jövedelmezőség kutatásánál ezek a gazdaság *javára* iratnak. Merem állítani, hogy az óvári akadémiai gazdaság, a mely jövedelem produkáló objektummá nem *degradáltatott*, (mint Szentkirályi barátom kifejezi), *de emeltetett*, kiállja a versenyt bármely tanügyi gazdasággal. Az 1911. évi katasztrális holdankinti 221 korona tiszta jövedelem 18.5% al kamatoztatja a befektetett tőkéket. Egyforma eljárás szerint történik a tanügyi gazdaságok jövedelmi számítása. Lehet, hogy a többiek nem oly lelkes hivatottak a jövedelmezőségi ideának, mint jó magam. De az egyformán összeállított jövedelmi mérlegek között a mennyire tudom, a mi gazdaságunk a legelső, vagy legalább is a legelső között áll. S ugyanakkor, a midőn erre a jövedelmezőségre törekszünk, gazdaságunkat a tanügynek is mindinkább megfelelőbbé iparkodunk tenni, úgy hogy az méltán szolgálhasson ifjuságunknak mintaképül, ha valamikor a gyakorlatba mennek. Állattenyésztésünk újjászervezésével, a kísérleti okmutatásoknak is megfelelőbbé tétetett. Növénytermelésünk terén pedig talán soha annyi kísérlet nem folyt gazdaságunkban, mint jelenleg. Azonban, hogy megfelelőkké lehessenek gazdaságaink, még sokkal fokozottabb mértékben szükséges, hogy a megfelelő okszerű *befektetéseket* meg is tehessék, hogy így azután kimutathassanak *oly holdankinti tiszta jövedelmet*, melyekre méltán ne csak a hallgatóság gondoljon, de a gyakorlatban működő gazdák is mintául vegyék azt.

Iskoláink gazdaságait ha nem ismerem is mind, de sokat volt alkalmam 23 évi tanárságom alatt megismerhetni. Ha visszagondolok rájuk, a legtöbbnél igen sok tekintetben, nem láttam minta állapotokat. És ennek az oka legtöbbször a megfelelő felszerelés hiánya. Ezeket a felszereléseket, a mennyiben azok tényleg meg is hozzák a kamatjukat, feltétlenül létesíteni kell a tanügyi gazdaságoknál. Nagyon különös színben tűnhetünk fel mint agrár állam, hogy képzett gazdatisztek vezetése alatt levő gazdaságok nem jövedelmeznek, míg ha a nem jövedelmező gazdaságok magas áron bérbeadnak, azok egyszerre jövedelmezőbbekké válnak. Nagyon kényelmes kijelentés, hogy igen, de az ilyen bérbe adott gazdaságok a bérlet letelte után annyival értékteletlenebbek. Dehogy azok! Akárhányszor látjuk, hogy gazdaságok, a melyek korábban a házi kezelés mellett nem jövedelmeztek, bérbe adtak s a bérlet letelte után a volt bérlő, a kinek a kényelmes okoskodás mellett ki kellett volna a birtokot zsarolni, újra bérbe veszi azt s most már dupla bért fizet, csak hogy bérletét megkaphassa, *De a bérlő nem sajnálja a befektetéseket, csak kamatozzanak azok*. És

81-ik ábra. Pöhl-féle motor aratásban.

tem szerint igenis jövedelmezőknek kell lenni, de ez nem szabad, hogy a tanügy kárára legyen, *sőt ellenkezőleg annak javára kell szolgálnia*. Éppen az akadémia általában a tanügyi gazdaságok speciális helyzetére való tekintettel a mostani *számadási rendszer* nézetem szerint nagyon is megfelelő, mert megadják a lehetőséget a jövedelem kiszámításánál, hogy mindazok a dolgok, a melyek tisztán a *tanügy* terhére szolgálnak, a tanügy számlájára is irassanak. Hiszen a gazdaságok mellett mindegyiknél meg van a kisebb nagyobb kísérleti tér. Legyen ez inkább nagyobb és szolgáljon ez tisztán a tudománynak, de ez a kísérleti tér ki is van kapcsolva a gazdaságok jövedelmezőségének mérlegéből. Ha a gazdaságból bizonyos dolgok átadnak, elvitetnek, vagy a gazdaság egyéb szolgáltatásokat végez, a melyek a tan-

kamatoznak is. Ha a termelési és értékesítési viszonyok kellőleg kihasználtnak akadémiai gazdaságainkban is, megvagyok róla győződve, hogy a *legjobb taneszközüll szolgáljanak az ilyen jövedelmező tanügyi gazdaságok* s az ilyenben *nevelt fiatal gazdatisztek* rajta lesznek, hogy akkora jövedelmet szolgáltatassanak be jövendő gazdáknak, hogy ne kelljen a rájuk bízott birtokot bérbe adni.

Mintegy 25 gazdaság van ma a gazdasági szakoktatás szolgálatában. Hány van ezek közül olyan, a mely akár a növénytermelés, akár az állattenyésztés, akár a gazdaság egyéb ágaiiban valami kiváló produkálna? Össze számíthatnánk ezeket a kiválókat a 10 újjunkon. Pedig, ha a mint kellene, ezek a gazdaságok mindent a maguk viszonyai és körülményei között oda törekednének, hogy valami kiváló, a

vizenyös kötött talajokon esenevész marad. Silány homokon, trágyázás nélkül alig nő 15–20 cm.-re, ellenben tápanyagban nem szűkölködő talajon 1 m. magasságot is elér. Gondoskodni kell tehát akár istállótrágyázással, akár ennek hiányában kat. holdanként a vetés előtt elszórt kb. 50 kg. chilisalétrom + 100 kg. szuperfoszfát + 100 kg. 40%-os kálisó alkalmazásával könnyen felvehető tápanyagról, mert a csibehur az élehetlen növények közé tartozik, csakis ezekből tud táplálkozni. Gyökérzete a talaj felső rétegében terül el, ezért mély művelést nem kíván, de mivel magja apró, teljesen rögmentesen kell a talajt előkészíteni. A gyomok elhatalmasodnak fölötté, nem tartozik tehát a gyomirtó növények közé. Két fajtája van: a közönséges (Spergula arvensis L.) és a nagylevelű vagy óriási csibehur (Sp. maxima Koch). A közönséges igénytelenebb és tényésideje rövidebb, de mivel kisebb termést ad, inkább az óriási csibehur termelése ajánlható. A fagy iránt érzékeny: április végétől—május elejétől magnyerés végett 11 cm. sortávokra; ha takarmánytermelés a cél; szórva vetjük s a magot boronával takarjuk ½–1½ cm. mélyen alá. Tenyésideje rövid. A nagylevelű csibehur 10–12 hét alatt kaszálható, 14–16 hét alatt magva is megéri; a közönséges csibehur nagy átlagban 4 héttel hamarabb kifejlődik. Rövid tenyésideje miatt a csibehur a homoktalajok egyik nagyon értékes takarmánynövénye. Ha bő trágyázással a szükséges tápanyagokat megadjuk, egy év alatt kétszer sőt háromszor is vethetünk ugyanarra a területre csibehurt; módunkban van tehát a takarmánynak szánt terület növelése nélkül fokozni a termelést. Nem nagy tömeget, de kitűnő minőségű takarmányt nyerünk, a mely ugy zölden, mint szénává szárítva minden állatnemmél jól etethető; különösen tejelő állataink számára kiválóan jó takarmány. Tarlóba is vethető. Az óriási csibehurból k. holdanként 15–18 kg. vetőmag szükséges; termése k. holdanként 35–80 q zöldtakarmány vagy 8–15–20 q széna. Magtermése 2½–8 q, szalmáhozama 7–15 q.

S. Mező Károly.

HIREK.

A „Jurenák ekék“ bemutatása Párkány-Nánán f. hó 22-én.

A Jurenák ekéről gróf Desewffy Emil, Kodolányi Antal, Herényi Gotthárd Sándor, Váradi Szabó János, Pálffy Dezső, a Bihar, Bereg, Csongrád, Békés, Szabolcs, Baranya-megyei gazdasági egyesületek, Jekelfalussy volt honvédelmi miniszter, a Ruthén hegyvidéki ministeri kirendeltség, a „Gazdasági Lapok“, a „Köztelek“ az „Erdélyi Gazda“ s több szaklapok, legutóbb a debreczeni gazdasági akadémia és több kiállításon versenyen elnyert kitüntetések, államérem stb., daczára, mindezeknek még sem vala döntőleg elég arra, hogy e magyar találmányu eke „a jövő ekéje“-e?

A múlt őszön a maros-torda-megyei gazdasági egyesület ifj. gróf Teleki Domokos gernyeszei birtokán is tartott egy ekeversenyt, a mely kb. 400 gazda szemeláltára, ezek legnagyobb megelégedésére folyt le. Ezen verseny, illetve bemutatás azt eredményezé, hogy az erdélyi nagyobb birtokosok indítatva érezték magukat egy részvénytársaság menten való megalakítására Marosvásárhelyen, gróf Teleki Arthur elnöksége alatt, a „Jurenák“ szab. ekegyár részvénytársaság“ czimen. Már megkezdődött az ekéknek nagybani gyártása is. mely el fogja láthatni a gazdaközönség igényeit jobb

és jutányosabb áru ekékkel, mint bármely gyári telep.

Legfőbb czélja a részvénytársaságnak, hogy már egyszer s mindenkorra vége vessék a magyar eke iránti kétségeskedésnek és hogy a terhes és hosszadalmas megismertetéssel járó további idő mulasztás az által, hogy egy országos bemutatáson mondassék ki, hogy melyik hát a „jövő ekéje?“ Ennek megejtésére a részvénytársaság tisztelettel meghívja a m. kir. földművelési miniszteriumot, az országos magyar gazdasági egyesületet, a vármegyei gazdasági egyesületeket, a gazdaköröket, a felsőbb és alsóbb gazdasági tanintézetek igazgatóságait, a m. kir. műegyetem géposztályának igazgatóságát, az összes gazdákat, szóval mindenkit, a kiknek érdekében van erről határozottan meggyőződni és támogatásával részvénytársaságunkat, a mely a magyar gazdákból alakult, szerencsétlenni és vállvetve támogatni, hogy egyrészt a további milliók kiözlését lehetőleg korlátozhatassuk és megfordítva, utat nyithassunk a magyar eke kivitelére a külföldön s így a magyar ipar fejlesztésére.

Nyilvánvaló, hogy az eke a földművelésnek legelső eszköze, ugy a népvándorlásnak is a megrögzítője, tehát ha e tárgy, mint a legtökéletesebb, hazánkban született, akkor ez nem csak egyéni, hanem méltán nemzeti vagyonnak tekintendő és legelső sorban és ezt a legnagyobb energiával kell pártfogolni. Első sorban a m. kir. földművelési miniszteriumnak hivatása azt pártfogolni, mert állami támogatás mellett érhető el az, hogy az export külföldre megkönnyíthessék és lehetővé tétessék.

Az esztergommegyei gazdasági egyesület szives közreműködése folytán kegyes volt a méltóságos esztergomi Főkapitán a párkányánai vasutállomás mellett fekvő uradalmát e célra kijelölni, hol bérkocsi, étterem stb. rendelkezésre áll.

Párkányánán tartatik tehát meg, május 22-én az egész napon át a bemutatás, hol is a legutóbbi rendszerű 6-os, 7-es, 8-as, 10-es ekék, nemkülönbén a más rendszerből a „Jurenák-téle“ rendszerre átalakított, már kihasznált uradalmi ekék bemutatattatni fognak.

1912. május hó 5-én.

A „Jurenák szab. ekegyár részvénytársaság“

Időjárás Jásznagykunszolgalmegyében máj. 8-ról. Időjárásunk a hosszú tavaszi esős és hideg időjárás után ez ideig sem normális. Nem elég meleg. Mindazonáltal a jó munkában és jó termő erőben levő őszi buza és tavaszi kalászos vetések a jó minőségű földekben elég szépen fejlődtek, habár a május 1., 2. 3-iki éjjeli fagyok a fejlődést hátráltatták is. A sovány, gyenge termő esőben lévő tarlóban vetett paraszt birtokok őszi buza vetései, valamint a későn vetett tavaszi kalászosok igen gyengék; kevés kilátás van a jó termés eredményre. A buza vetések legtöbbje különösen pedig az előbb említettek igen dudvásak. Az ilyeneket elnyomta korábban a korpafű, most pedig olyan mérvben lépett fel a fehér paraj, hogy a buza alig látható. Az ilyen paraszt művelés alatti buzákból nem várható semmi. Jobb lett volna tengerinek kiszántani. Ilyen pedig sok van, kaszálók, legelők, a mi még kevés van a sok eső daczára, a hideg miatt lassan fejlődnek, kielégítő fű hozamot nem adnak. Luczernások is gyengék, az áprilisi erős — 5. és a május 1., 2., 3-iki ½ és 1 — Celsius fagyok vissza fejlesztették, leforrázták. Alig lesz több félényinél a múlt évi első kaszálásnál. A répa kapálás már folyamatban van. Kukoricza szántás befejezve

van, de még a legkorábban vetettek sem kelnek még a hideg miatt.

Országos népjóléti mozgalom a falu érdekében. Nagy és előkelő közönség jelenlétében ülésezett ma délután Mailáth József gróf elnöklésével. Az OMGE szociális bizottsága, a midőn Rubinek Gyula egyesületi igazgató tartott nagyobb előadást a faluról, országos népjóléti mozgalom megindítását javasolván, melynek feladata volna a falusi nép szociális, gazdasági, szellemi, erkölcsi, testi és nemzeti szellemben való megerősödését előmozdítani. Mailáth József gróf elnök tartalmas megnyitó beszédében igen időszerűnek tartja a foglalkozást a falu ügyével. Szerinte ugyan a kisbirtokosnak nincs manapság annyi baja, mint a közép- és nagybirtokos osztályoknak. Mégis az ellentétes nézetek kicserélése nagy haszonnal fog járni a napi-rendre felvett tárgyrészek kérdésének megvilágítása érdekében. Üdvözlővén Bartóky József államtitkárt, a földművelésügyi miniszter képviselőjét, fölkérte Rubinek Gyula igazgatót előadása megtartására, a ki ebben remekelt. Előterjeszti határozati javaslatát, mely imígy szól: „Kmondja a szociális bizottság, hogy a falu népének özlése a városokba, még inkább azokban a kivándorlás csökkentése céljából szükségét látja egy a falu és népe érdekeit szem előtt tartó intenzív népjóléti országos mozgalom megindításának, melynek feladata legyen ugy társadalmi uton, mint az illetékes hatóságok és az állam bevonásával mindent megtenni, a mi a falusi nép szociális, gazdasági, szellemi, erkölcsi, testi és nemzeti szellemben való megerősödését előmozdítani alkalmas. E nagyobb szabású mozgalom megindítási módozatainak megbeszélése és kereteinek megállapítása céljából hívjon egybe a szociális bizottság egy szűkebb körü értekezletet a kormány és azon társadalmi és szövetségi központok bevonásával, melyek már eddig is gazdasági, szociálisan kulturális téren elismerésre méltó működést fejtettek ki.“ A zajos tetszéssel fogadott előadásért a bizottság nevében Mailáth József gróf elnök mondott köszönetet. Végül Károlyi Mihály gróf melegen üdvözli az előadót, ki olyan lelkes szeretettel karolta fel a falu érdekeinek ügyét. A határozati javaslatot minden tekintetben magáévá teszi. Számít a nők munkásságára. Kéri, hogy őket is vonják bele a megindítandó munkába.

Országos kukoriczakiállítás. A földművelésügyi kormány támogatásával rendezendő I. országos kukoriczakiállítás végrehajtó-bizottsága Kerpely Kálmán elnöklésével tartott ülésén Jeszenszky Pál királyi tanácsos, ügyvezető titkár előterjesztései során örömmel vették tudomásul, hogy a földművelésügyi miniszteren kívül a budapesti áru- és értéktőzsde és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete nagyobb összeggel fognak hozzájárulni a kiállítás költségeihez. A kiállítás adminisztratív jellegű intézkedéseinek tárgyalása után jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak Szücs Zsigmondnak, a ki a Nagymező-utczában a kiállítás céljára helyiséget ajánlott föl, magára vállalván a helyiségért esedékes 7500 korona bér fizetését is. Miután e helyiségek csak az 1913. év márcziusában állanak rendelkezésre, az országos kukoriczakiállítás idejét február hónapról márczius hónap elejére tette át a bizottság, a kiállításra bejelentett tárgyak beküldési határidejét pedig a január 15. és február 15-ike közötti napokra utalták. Megállapították ezután a kiállítókat terhelő költséget, részletezték a térdij nagyságát s kimondták, hogy a kukoricza-kiállítással kapcsolatos gépkiallításra csakis olyan gépek állíthatók ki, melyek a kukoriczatermesztésével szoros kapcsolatban vannak. Díjul arany-, ezüst- és bronz-

A szabadalmazott

„JURENÁK EKE“

szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.

Részletes árjegyzéket szivesen küld:

„JURENÁK“ szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

érmeket, valamint oklevelet fognak kitűzni. Pénzdíjat csak kiscgazdák és a gazdatisztek kapnak, kiknek jutalmazására Szücs Zsigmond adományából 50 darab arany áll a rendezőbizottság rendelkezésére. A bírálati szabályzat kidolgozására Gyárfás Józsefet a magyaróvári növénykísérleti állomás vezetőjét és Grábner Emilt az országos magnemesítő állomás vezetőjét kérték föl és a bírálóbizottság tagjaiul Kerpely Kálmán elnöklésével Grábner Emilt, Dégen Árpád dr., Ekstein Fülöpöt, Baross Lászlót, Jattka Ferencet Gyárfás Józsefet, Károly Rezsőt, Szücs Zsigmondot, Juhász Árpádot, Leidenfrost Károlyt, Lészay Ferenczet, Blantz Jenőt, Baár Józsefet és Jankovich Lőrinczet, választották meg. A bizottságot a szükséghez képest kiegészítik. Határozatok ezután a kiállításon bemutatandó grafikonok, kimutatások és preparátumok beszerzéséről, majd kimondták, hogy a kiállítás látogatottságának biztosítása érdekében a kiállítással egyidejűleg kukoriczatermesztésre vonatkozó szakelőadásokat fognak rendezni. Végül az erdélyrészi termelők megfelelő részvételének biztosítására szükséges intézkedések megtételével Juhász Árpád gazdasági akadémiai tanárt bízták meg.

A síófoki országos nagygazdaggyűlés programját most állapította meg a „Magyar Gazdaszövetség“ vezetősége. E szerint a gazdák június 19-iki monstre tanácskozását Darányi Ignác szövetségi elnök fogja megnyitni. Utána a mezőgazdasági termelés védelméről Bernát István igazgató a nemzeti földbirtokpolitikáról Meskó Pál, a gazda jövedelméről és a mezőgazdasági termények értékesítéséről pedig Óvári Ferencz orsz. képviselő tart előadást. A délelőtt 1/2 11 órakor kezdődő nagygyűlést déli félkettő órakor társas ebéd követi, melynek rendezését a síófoki nők vállalták el. A társas-ebédre a 3 korona 10 fillér részvételi díjnak „Síófoki Országos Gazdaggyűlés Rendezőbizottsága, Síófok“ czimre történt befizetésével egyidejűleg június 4-ig kell jelentkezni. Kedvezményes vasuti jegyváltásra (Máv. és Déli Vasut) szóló igazolásokat minden június 4-ig jelentkező résztvevőknek 20 fillér értékű bélyeg ellenében küld a „Magyar Gazdaszövetség“ (Budapest, IX., Üllői-ut 25. I.) titkári hivatala. Akiknek éjjeli szállásra van szükségük, azoknak kielégítéséről, szintén előzetes jelentkezés után, a síófoki rendezőség gondoskodik. Mivel a vendéglátó balatoni érdekeltég minél előbb tudni óhajta egy a gyűlésen, mint az ebéden és hajókirándulásokon résztvevők számát, fölkéri a gazdaszervezeteket és az egyeseket is, hogy mielőbb küldjék be jelentkező lapjaikat.

Tallián-ünnep Törökkanizsán. A törökkanizsai gazdakör megfestette Tallián Béla báró orsz. képviselő, volt földmivelésügyi miniszter arcképét és nagy ünnepség keretében leplezték le. Az ünnepen jelen volt Törökkanizsa és vidéke intelligenciája. Képviseltette magát a Torontálmezei Gazdasági Egyesület és az ünnepi beszédet Marton Andor mondotta, ki Széchenyi politikai iskolájának követője gyanánt méltatta Tallián Bélát, a ki példát ad gazdatársainak, hogyan lehet egy kalász helyett kettőt termelni, a kire gazdatársai osztálykülömbőség nélkül bizalommal és szeretettel néznek. Tallián Béla megköszönvén az üdvözlést, örömeinek adott kifejezést, hogy Törökkanizsa 40 év alatt mennyire fejlődött és hogy e fejlődés körül a gazdakörnek milyen érdemei vannak. Tagtársai kitüntetését és arcképének leplezési napját azzal akarja emlékeztetessé tenni, hogy 2000 koronát ajánl fel a gazdakörnek alapítványul gazdasági célokra.

Az Alföldi Gazdasági Egyesület most tartotta igazgatósági ülését Dr. Ambrózovics

Lajos ny. főispán elnöklésével és a tagok nagy részvételével. Az egyesület gazdák gyermekei számára több nevelőintézetet létesített, melyekről Gumberth Iván titkár tett jelentést; e szerint Pécsen és Szabadkán egészen megtelt az intézet, míg Debreczenben és Kecskeméten most kezdtek a város támogatásával a 200—200 tanuló befogadó gyönyörű monumentális intézet építkezését és most kezdte meg az előmunkálatokat a Budapesten létesítendő internátus mielőbbi felállítására végett. Dr. Balla Aladár ny. főispán és Schulhof Márton fölszólalása után az igazgatóság elhatározta, hogy ezen nemes czélt szolgáló nevelőintézeteit a legnagyobb nívóra emeli, fejleszti és a gazdák figyelmét az új iskolai év kezdetén felhívja megbízható nevelő intézeteire. Titkár jelentette, hogy az egyesület az elmúlt tél folyamán 150 gazdasági felolvasást tartott kb. 5000 gazda részvételével, továbbá gazdaköreit s a községeket ingyen könyvtárakkal ellátta és 5000 darab nemes facsemetét osztott ki. Ez évben pedig többszáz darab fajbaromfit és tehenet oszt széjjel a kiscgazdák között. Az igazgatóság az egyesület működését kiterjeszteni óhajtván, 12 szakosztály megalakítását határozta el. A szakosztályok titkárává megválasztotta Boehm József Ede gyakorlati gazdát. Elhatározta még az igazgatóság Lukács Jenő nagybirtokos s többek felszólalása után, hogy állatbiztosító, földbérlet bérszántó és konyhakerészeti szövetkezeteket alapít; továbbá az erdélyi szász gazdák gazdaságának megtekintésére tanulmányutat rendez és a síófoki nagygyűlésen nagyszámmal vesz részt. A kartell ellenes műtrágyagyár létesítése végett Komáromban megtartandó értekezletre Skopecz Bélát a Magyar Gazdák Hitelintézete igazgatóját és Boehm József Edét küldte ki.

Műtrágyagyár alakulása Komáromban. A komárommegyei gazdasági egyesület kezdésére május 4-én értekezletet tartottak, a melyen résztvettek a földmivelésügyi kormány, továbbá az OMGE kiküldöttei is. Jelen voltak a nyugatmagyarországi földmivelők egyesülete, a Bars, Esztergom, Győr, Hont, Pozsony, Tolna és Nógrád vármegyék gazdasági egyesületeinek küldöttei, továbbá a komárommegyei gazdasági egyesület több tagja. Beható vita után kimondták a műtrágyagyár megalakulását és 12 tagból álló bizottságot küldtek ki a szervezési munka elvégzésére.

A mezei közös dűlőt használata. Fölmérült esetből kifolyólag elvi határozatban mondták ki a belügyminiszter, hogy a mezei közös dűlőutakat idegen községbeliek csak akkor használhatják, a midőn az illetők birtokukat másként mint az idegen községen keresztül el nem érhetik.

Tízéves találkozó. Fölkérem kassai volt kollégáimat, hogy a tízéves találkozó megállapítása végett czímöket velem Lugosra közölni sziveskedjenek. — Krausz Jenő.

A motorszántás terjedése. A vontatómotorok, melyeket nálunk is leginkább az amerikai traktor név alatt ismernek, szántásra mind nagyobb mértékben nyernek alkalmazást. A benzintraktorok elterjedését nagyban elősegíti továbbá az a körülmény, hogy a hűtőviz szállítására hetenként egy iga is elégséges, mert a

napenkénti fogyasztás alig 5 hektoliter, míg hasonló teljesítményű gőzgép napi 90 hektoliter vizet igényel, a minek hordása egy igát állandóan leköt. A motoros traktorok különböző nagyságban készülnek. A Fehér Miklós gépgyár r. t. p. o. kétféle benzintraktort hoz forgalomba, 25—40 lóerejű nagyságban, melyet szántáson kívül főleg cséplésre is használnak és 60—70 lóerő teljesítménnyel, mely elsősorban szántásra szolgál.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ üzletműködési köre a kiterjedt parcellázások lebonyolítására és az e czélra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetések kizár minden nyereszkeskedést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telek-könyvi és mérnöki) lebonyolítására és e czélra megbízottját a helyszínére kiküldi, a ki az összes teendőket ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-u. 2. szám.) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, a hogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre, egy összegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetettik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

APRÓK.

Májusi teendők a veteményes kertben. Május az első hónap, amikor élénken hozzáfoghatunk a palántázáshoz és az utólagos magvetéshez. Kiültetjük az összes zöldséges palántákat, az érzékenyebb természetűeket később, csak úgy a hó közepetáján, a mikor már egyáltalán nem kell tartanunk a késői fagyoktól. Egyéni növénynek szintén most van a magvetési ideje. Ilyen a bab, a dinnye, az ugorka, az asztali tök és mások. Hasonlóképen most vetjük el az olyan zöldségmunkák magját is, melyeknek termését későbbre is várjuk. Pl.: fejes saláta, borsó, hónaposretek stb. A palántázásnál, másképen a pikirozásnál, mindenkor ügyelünk arra, hogy a megfelelő sor- és növény-távolságot betartsuk, hogy később mentől kevesebbet kelljen azokat ritkítanunk. Természetesen ugyanez a szabály a magvetésnél is tekintetbe veendő. Az átültetésnél a gyökereket nem szabad megsértenünk, másoknál meg viszont a gyökereket megkurtítjuk, hogy annál erősebben fejlődhessenek. A kiültetésre legalkalmasabb az esős idő, ha ez azonban mégis száraz időben

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Rapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerházakban.

SCHULTES AGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füsteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.

Sürgőnyozim: Kemna, Budapest.
Telefon 91—21. Telefon 91—21.

történik, akkor tanácsos az esti órákat választani, mert az éjjeli harmat és az éjjeli hűvösebb levegő a nagyobb mérvben hervadást megakadályozza. Ugyancsak ebben a hónapban, a vége felé kezdünk gyomlálni is, hogy az egyes rohamosan fejlődő gazfélék el ne nyomják a fiatal és zsenge palántákat. A gyomlás különben egyike a legfontosabb teendőknél, mit sohasem szabad elmulasztani.

Kadosa Zdenkó.

Uj amerikai takarmányburgonya. Az Unio déli államaiban egy új burgonyafajtát mint pompás szarvasmarha-, ló- és sertéstakarmányt karoltak fel. Neve a „Sweet Potatoe“ (édes burgonya). Nyugot-Indiáról származik. Acre-enként 250—300 bushelre rugó terméssel fizet. Rendkívüli értéke abban rejlik, hogy nemcsak épen a gumói, de a szár és levélrészei is — zölden ép úgy, mint szárítva — feleltethetők. Takarmányértékére nézve a wisconsini mezőgazdasági kísérleti állomás adatai szerint „150 font Sweet Potatoe fölé 100 font kukoriczával.“ Az amerikai termelési és termésadatok átlaga szerint per acre csak 2800—3000 font szemes kukoriczatermés számítható, holott a Sweet Potatoe acrenként átlagosan 13.000 font terméssel jutalmaz.

N. D.

A fekáltrágya, ha annak mennyisége a pöczegödörben alaposan megszorodott, igen gyakran fejtörést okoz a gazdának, nem lévén azzal tisztában, hogy most mit is kezdjen vele. Szükségtelen tán mondani, hogy a pépalaku emberi ürülékét használható trágyává könnyű szerrel átalakíthatjuk és egy a szántóföldön, mint a veteményes kertben előnyösen felhasználhatjuk. Az eljárás a következő: Trágyatelepet létesítsünk, még pedig aként, hogy földből vagy lótrágyából a telepnek szánt helyen 1 méter magas és ugyancsak 1 méter vastag sánczot készítsünk és az így keletkezett ürbe miután annak fenekét agyaggal jól ledöngöltük, behordjuk, vagy hordatjuk a csaknem teljesen híg trágyát. Beöntés után az ürülék azonnal lótrágyával megfelelő magasságban letakarjuk, hogy kellemetlen szaga ne terjedhessen és másnemű trágyával való elkeverése megkönnyítessék. Ezen keverési eljárásnak az az előnye, hogy az ezen trágyával trágyázott földben termesztett növények, különösen, ha a konyha-kertről van szó, nem öröklik undorítóan kellemetlen ízét.

Kadosa Zdenkó.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mesterutca, 1912. május hó 10-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.) Felhozott a szokott községekből 165 szekér réti széna, 7 szekér muhar, 8 szekér zsupszalma, 30 szekér alomszalma, 5 szekér takarmányszalma, 10 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbüköny stb.), — zsák szecska. A forgalom lanyha. Arak q-ként fillérben a következők: Réti széna I. r. 940—1200, réti széna II. r. 660—900, réti széna csomagolásra 560—600, muhar 1000—1200, zsupszalma 400—500, alomszalma 260—360, takarmányszalma 400—480, tengeriszár egyéb takarmány —, zabos-büköny 1040—1140, lóhere —, lucze na 1000—1060, köles — sarju —, szalmaszecska —. Összes kocsiszám 220. Összes súly 264.000 kilogramm.

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

1912. május hó 9-én

A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredmény-

képpen ma az októberi buza 7 fillérrel, a májusi buza 12 fillérrel, az októberi rozs 9 fillérrel, az októberi zab 14 fillérrel, a májusi tengeri 8 fillérrel emelkedett.

Elavatott:

Buza. Tiszavidéki. 300 mm 81 kg 24.50 K, 300 mm 80.5 kg 24.35 K, 200 mm 80 kg 24.40 K, 100 mm 80 kg 24.30 K.
Fehérmegyei. 550 mm. 80 kg. 24.20 K, 100 mm. 78.8 kg. 24.20 K 500 mm 79 kg. 24 K. 600 mm 79 kg. 23.90 K
Pestvidéki. 100 mm. 78.5 kg 24 K
Felsőmagyarországi 200 mm 78 kg 24K
Bánsági. 1370 mm. 80 kg. 24. — K, 900 mm 79 kg 24. — K. 3300 mm. 78.4 kg. 23.80 K.
Bácskai. 200 mm. 80.5 kg 24.20 K 500 mm. 79 kg 24 10 K. 3500 mm 78.8 kg. 24. — K.
Marosi. 200 mm. 80 kg. 24.20 K.
Rozs: 150 mm 21.20 K 200 mm. 21 10 K.
Tengeri. 600 mm. 18.80 K 100 mm 18 90 K. 100 mm. 18.95 K. 450 mm 18.90 K. 200 mm. 18.75 K. 200 mm 18.80 K. 800 mm 18.60 korona.
Zab. 100 mm 21.20 K. 200 mm 20.40 K, 100 mm 21 20 K, 100 mm 21 15 K 100 mm. 21 30 K. 500 mm 20.84 K, 100 mm 20 70 K. 100 mm. 20.60 K.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendő.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza májusra 23.60 K
 Buza októberre 22.70 »
 Rozs októberre 19.26 »
 Zab októberre 18.20 »
 Tengeri 1912. májusra 18.52 »

LISZT.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.
 Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 33.80, 1. sz. lángliszt 32.20, 2. sz. lángliszt 32.60, 3. sz. zsemlyeliszt (külns.) 32.00, 4. sz. zsemlyeliszt 31.40, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.00, 6. sz. kenyérliszt 30.00, 7. sz. kenyérliszt, közép 29.80, rozsliszt I. 29.20, rozsliszt II. 27.40, rozsliszt III. —, korpa, finom 16.80, korpa, darva 16.80 K mm. Tengeriliszt —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Készáru-tőzsde 1912. május hó 9-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
	Hektoliterenkénti súly kilogrammban		Hektoliterenkénti súly kilogrammban	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	23.80
"	76	—	80	23.85
"	77	—	81	23.95
"	78	23.55	82	24.25
Fehérmegyei				
"	75	—	79	23.60
"	76	—	80	23.95
"	77	—	81	23.95
"	78	23.45	82	24.05
Pestvidéki				
"	75	—	79	23.60
"	76	—	80	23.75
"	77	—	81	23.90
"	78	23.45	82	24.06
Bánsági				
"	75	—	79	23.75
"	76	—	80	23.85
"	77	—	81	23.85
"	78	23.55	82	24.05
Bácskai				
"	75	—	79	23.75
"	76	—	80	23.85
"	77	—	81	23.85
"	78	23.55	82	24.10
Rozs elsőrendű új középminőségű (új)				
"				21.80
"				21.10
Árpa takarmányárú elsőrendű				20.50
"				21. —
Köles				21.80
Zab elsőrendű (új) középminőségű (új)				20.70
"				21. —
Tengeri belföldi új román v. bolgár				18.70
"				18.90
Repcekaposztia				—

SZESZ.

A szeszüzletben e héten valamivel élénkebb vételt kedv uralkodott és a szeszárak daczára a nagyobb kínálatoknak tartott áron zárulnak.

Elkelt **finomított szesz** adózva nagyban 221—222.— koronáig, adózatlanul 82—83.— koronáig, míg ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb áron kelt el tartányára.

Denaturált szesz változatlan és hordóval együtt kötésre 70—71 kor. kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás folyó termelési idejére 74—75 koronát, új termelési idejére 69—70 kor. kérnek, de nagyobb tüzet nem létezett fix árban, csak jegyzésen áll.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 76—77 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	221.—222.— K
Finomított szesz adózatlan	82.—83.— »
Élesztőszesz adózva	220.50—221.50 »
Élesztőszesz adózatlan	— — — — »
Nyers szesz adózva	219.—220.— »
Denaturált szesz	70.—71.— »

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetségi gabonáraktárak gabona és élelményforgalmáról és készleteiről.

1912. ápril. 27-től 1912. máj. 4-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
mennyisége métermázsákban					
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1912. apr. hó 27-én	376330	108879	45751	152155	65997
Beté. 1912. apr. 27-től rozás (1912. máj. 4-ig)	40894	3243	1634	18881	48172
Kitá. 1912. apr. 27-től rozás (1912. máj. 4-ig)	60022	11165	7203	28748	52896
Készlet 1912. máj. hó 4-én	358702	100957	40182	187288	60773
II. Az 1912. május hó 4-én megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Barcs	11889	505	—	7039	1695
Berettyóújfalva	1403	1.4	316	453	203
Békéscsaba	42791	77	491	1194	1800
Brassó	4652	490	677	4290	8620
Budapest	70409	46178	169	52588	667
Csáktornya	4936	986	—	827	5786
Ozegled	4033	3438	5371	3402	3948
Debreczen	15423	15842	1715	2227	38
Déaványa	1762	490	—	488	200
Ermihályfalva	2105	1237	—	55	895
Finne	6547	1668	10009	3380	19745
Győr	190	557	—	—	390
Kaba	8554	68	203	50	—
Karozag	5667	—	—	—	—
Kassa	3735	1318	806	2792	24
Kisújszállás	13795	39	181	645	445
Kisvárdá	—	—	—	—	—
Kolozsvár	10389	467	1060	3118	40
Marosludas	3912	842	3833	566	1104
Maros-Vásárhely	831	76	785	194	1355
Mátészalka	1192	132	23	989	20
Mezőkaszony	2681	—	—	444	86
Mezőtúr	14577	188	528	757	30.7
Miskolc	318	863	1258	2366	237
Nagybecskerek	1950	—	—	263	1671
Nagykanizsa	12450	3919	2607	383	513
Nagykaroly	11274	1370	393	1514	100
Nagyszalonta	20098	—	—	8.7	1
Nagyszében	4048	1264	101	6874	379
Nagy-Várad	4562	976	86	159	424
Nyíregyháza	13554	9274	374	1506	1194
Nyitra	596	28	133	180	170
Pancsova	5052	—	—	—	1449
Pozsony	8125	1899	4410	650	297
Szarvas	6388	—	38	284	182
Szatmár-Németi	1497	3101	23	7470	561
Szeged	2304	—	—	177	69
Szombathely	507	—	3663	—	—
Temesvár	—	—	—	—	—
Verecz	11532	—	37	1006	6400
Eszék	—	—	—	—	—
Sziszek	802	98	9	5540	1771
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetségi gabonáraktárak.	7715	507	356	2786	142

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**

Felélős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társszerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

Azonnal olcsó eladásra kerül egy 180 cm. magas, 5 éves, muraközi, Nóri hídgyérű, tenyészgazdálkodással bíró, garantált egészséges, hibátlan, remek sötét

pej menló.

Érdeklődésekre nagyon szívesen válaszol Hoffmann Lipót lövgynöksége, Csáktornya (Muraköz).

Egy komplet 100 lóerejű „AVERY“ magánjáró szántógépezet teljes felszereléssel együtt, két évig volt használatban, jó karban, birtok nagyobbítás folytán eladó. Ugyanott egy nagy fekvő kukorica morzsoló 150 koronáért eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Mazán Mihály urad. tiszt. Nagy-Mutniki uradalom u. p. Zagszén.

Láncz-Szivattyuink
 MINTA ZUHATAGONT-JAK
 A VIZET IGEN ERŐSEK, OLCÓK.
GYÖZŐ BELA ÉS TSA
 BUDAPEST, V.
BÁRÓ ACZÉL-UTCA 3.
 KÉRJEN ÁRJEGVÉZET.

Bérbeadó birtok.

Nógrádmegyében, 5 km. vasuti állomástól, 270 m. hold szántó, 25 hold rét, 25 hold kert, 120 hold legelő, (ákázos) szép lakóházzal s prima gazdasági épülettel, 10—15 évre 1912. október 1-étől bérbeadó. Reflektánsok, kik kimutathatóan eleget fordítanak a tulajdonoshoz:

SCHRECKER J.
 BUDAPEST, Margitsziget, Kastélyépület.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban: Budapest, IV., Múzeum-körút 7. szám alatt.

fi szőlőtrágyázása.

Írta: **ORDÓDY LAJOS.**
 Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel **3.45 K.** Utánvétellel küldve **3.65 K.** Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában Budapest, IV., Múzeum-körút 7.

A világ legjobb gőzekéje!

Utólérhetetlen munkaképesség! Kiváló elsőrendű angol anyagból szerkesztve!
Kevés tüzelőanyag és v. z fogyasztás! Felülmúlhatatlan tartósság!

Ezek jellemzik az **52** CHARLES BURRELL et SONS LIMITED Thetford, Norfolk ANGLIA által függőleges kötélorsóval gyártott gőzekéit.
 Ezek jellemzik az **52** év tapasztalatai alapján

Költségvetéssel, szakszerű felvilágosítással szolgál Magyarország és a Balkánállamok vezérképviselése:

Nemzeti Pénzváltó részv.-társ. Parcellázó osztálya
BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR I. (Haas palota).

Mindenemü kiváló csiraképességü eredeti quedinburgi répamagvak. ♦♦♦♦♦♦♦♦ Parcellázásra alkalmas birtokokat veszünk. GOZEKEMIVELÉSEKET arra alkalmas területeken, úgy szántást, rigolirozást és mindenféle talajmivelést is elvállalunk.

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindenemü kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindenemü vasszerkezeti munkákat elvállal és elkészít:

FARKAS ÉS TÁRSA
 vasszerkezeti gyára
BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 8.
 Telefon 82-70. — Kérjen ingyen árajegyzéket.

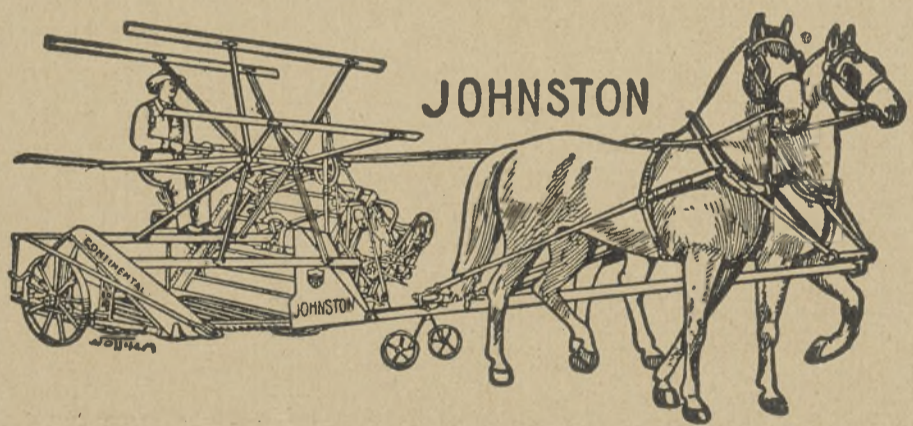
HERKULES IDOMVASABLAK

KLISÉKEL

MINDENMÜ NYOMTATVANYOKHOZ
 SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
 PONTOSAN ÉS OLCSÓN
 KÉSZIT
KOBLINGER GYÜLA
 PHOTOCINNOGRAFIAI MŰINTÉZETE.
BUDAPEST
 VII. CSENGERI UT. 22.
 VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
 ESZKÖZÖLTETNEK.

Eladó egy Ruston-Proc-tor & Co. Lincoln gyártmányu ::
12 lóerejü cséplőgarnitura.
Báró Nopcsa Elekné uradalma, UJARAD.

20 évre nyerünk takarmányt 1 sertés részere,
 ha 30 négyszögöl területü földön 300 gyökérdugványt ültetünk a kaukázusi Comfrey-takarmánynövényből. Minden különösebb gondozás nélkül terem ez 20 éven át, évente ad 6 termést, egészséges, mindenféle állat által, különösen sertések által, szívesen fogyasztott zöldtakarmányból (3000 mázsáig egy hektáron) és ezenkívül gazdag termést nyújt finom, zamatos gyökértakarmányból, mely majdnem egy répaterméssel ér fel. Vevőink gyíkye a „Reichsverband deutsch. Molkerbesitzer“ (német tehenészet-tulajdonosok birodalmi szövete) vegyvizsgálata szerint Comfrey-zöldtakarmány tápértékét egy morgen területen 900 márkára becsüli. Ültetési idő május végéig. Mi pontos ültetési utasítással ellátott 300 Comfrey-dugványt szállítunk 4.—márkéért, 10.0 dbot 10.—márkéért. Továbbá Comfrey-fejeket (töveket), melyek gyorsabban fejlődnek s hamarabb hoznak termést, 500 dbot 12.—márka, 100 dbot 4.—márka árban. (Utolsó évi szállítmányok mintegy 3 millió dugványt tetek ki.)
 Számos elismerés.
WOELFERT & CO. a. P. Staatsexport (vetőanyagexport) Erfurt, 67. Deutschland) Németország.

Az
eredeti amerikai
‘JOHNSTON’

kévekötöző- és marokrakó aratógépek, fűkaszáló-, szénagyűjtő- és forgató-gépek

ugy tökéletes munkájuknál, mint tartós szerkezetüknél fogva

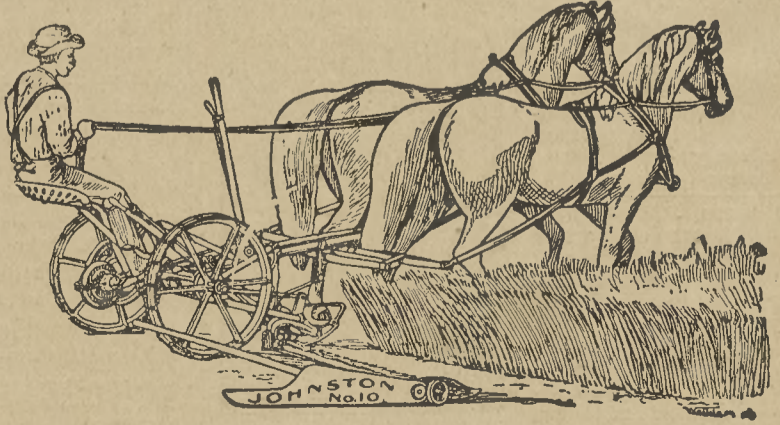
az első helyet foglalják el.

Ábrás leirással és árajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND
 Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

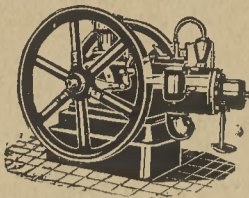
„CLIMAX“

nyersolajmotor

Pénzt takarít meg!!

Legolesőbb, legbizto-
sabb tüzemerő. — Ver-
senyképes árák. —
Elsőrangú minőség. —
Több 100 referenzia.

KÉRJEN AJÁNLATOT

Bachrich és Társa
Betéti társaság
Budapest, V/v., Váci-körut 59.
Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnczim: „CLIMAX“.

LÓTENYÉSZTÉS

vagy ehhez hasonló gazdasági ágba keres foglalkozást teljesen megbízható éltebb uriember, volt földbirtokos, kiváló lóértő, állatorvosi diplomával, természetbeni lakás, konvenczió csekély fizetés ellenében. Szíves megkeresések „B. R.” jelűre Mosse Rudolf hirdetési irodájába, Budapest, VI., Andrassy-ut 2. kéretnek.

Lokomobilok,

benzínmotorok, magánjárók, cséplőgépek, javított és használt állapotban kedvező részletfizetésre kaphatók Fehér Miklós gépgyár részvénytársaságnál, Budapest, Váci-ut 80. Kivánatra raktárkimutatást küldünk és kérjük a venni szándékozók személyes látogatását. Csere-tüzleteket államgépgyári új gépek vétele esetén kötünk.

KORNSTEIN TESTVÉREK

Nagyszalontai országos hírű szőke mangalicza tenyésztését az összes kanokkal és kocaikkal átvettem és azt a legnagyobb gonddal tovább fejlesztem. Garantált vészen átment erős, fejlett csontozatu tenyészkanok és kocaik állandóan kaphatók

KORNSTEIN ERNŐ

fűzkuti gazdaságában
Vasutállomás Temesillézd, levélczim Kornstein Ernő Ujarad.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban és előnyös áron kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

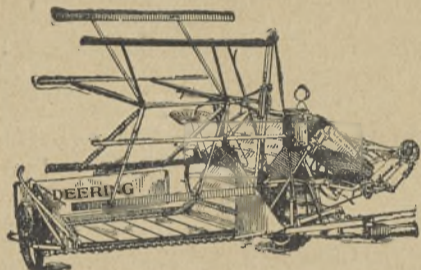
Deering-féle eredeti amerikai

aratógépek, gyűjtőgépek, fűkaszálógépek,
tár csásboronák,

amerikai

WEEDER

kukoriczagyomláló-gépek,

„DEERING“-féle kévekötoratógép.

továbbá a valódi „Sack“-féle ekék, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint kitűnő szőlőmivelési eszközök,

„DEERING“ fűkaszálógép.

Valódi SACK-féle aczéleke.

„APOLLO“
meszelő- és
permetező-

gépek, szalmakötélfonógépek

és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

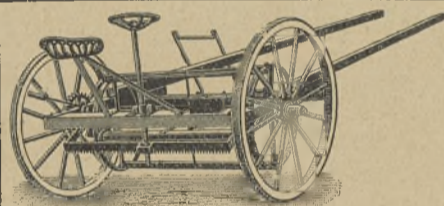
„Gazdasági szerszámkenőcsünk“

az egyedüli szer, mely mindennemű bőr- és lőszerszámot fényessé és tartóssá tesz, egyszerűen a legfinomabb boxkenő.

5 kg-os postacsomagban kg-onként 3 korona 60 fillér barhova bérmentve, utánvétellel szállítatik.

Turini világkiállításon kitüntetve.

Benes Testvérek
vegyészeti gyára, GYŐR.

VADREPCZE

GYOMLÁLÓ GÉP

mint a legjobb gyomirtó a legjobb eredményeket érte el, mert mindenütt hol vele gyomláltak a vetések **gyommentesek** lettek. Ezen géppel a gyomlálás a **legkényelmesebb, legolcsóbb** és **legbiztosabb** irtási mód is, mert ez reális munkán és nem tévedésen alapszik.

A vadrepcegyomlálógépek mint egyfogatúak szállítatnak négyféle munkaszélességben és pedig: 130, 150, 175 és 200 cm.-rel.

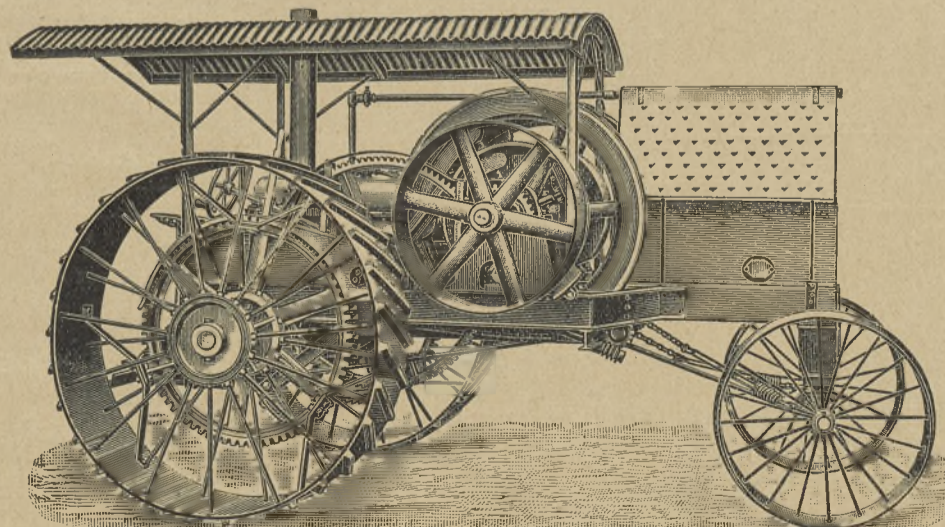
A gépért és eredményes működéséért teljes felelősséget vállalunk.

Leírást árjegyzékkel azonnal küld ingyen és bérmentve.

MASCHINENFABRIK

J. NEP. HEIMRICH & SOHN IN IGLAU (MÄHREN).

„REKORD“ benzintraktor.

Világhírű amerikai gyártmány!

Szánt, csépel, vontat!

25-40 lóerő nagyságban szánt 4 vasu ekével.

60-70 „ „ „ 10 „ „

Középbirtokosok részére az egyedül megfelelő szántógép!

Kezelése egyszerű, benzin- és hűtővízfogyasztása csekély,

Aiánlattal és árjegyzékkel szívesen szolgálunk. ◀

FEHÉR MIKLÓS gépgyár részvénytársaság BUDAPEST, VÁCZI-UT 80.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I - SZOR kevesebb a gond,
II - SZOR kevesebb a munka,
III - SZOR kevesebb a munkabér!

mert a „FORHIN“ a sokszorta megjavított **BORDÓI KEVERÉK** kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre. Bármily harmatnál permetezhet vele. Semmi üledéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat!

Gyárjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett Rézkénport és bordói port is.

Kérjen ingyen és bérmentve leírást a **FORHIN**-GYÁRTÓL, BUDAPEST, IV., VÁCZI-UT 93. SZÁM.

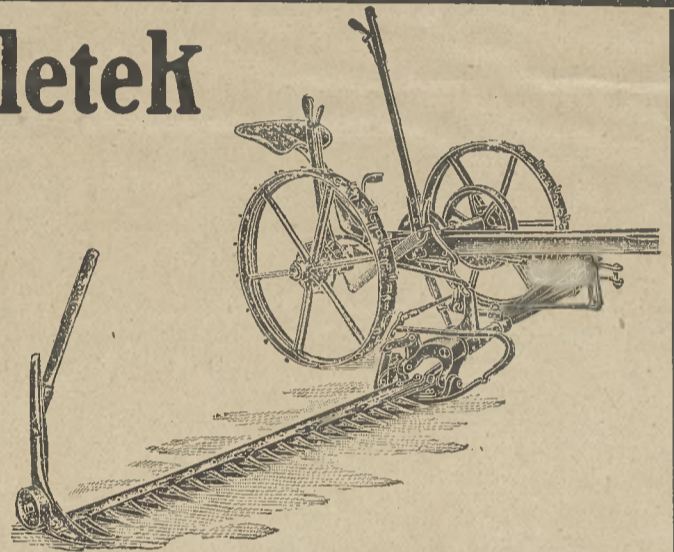
Motorhajtású cséplőkészletek

elsőrendű kivitelben.

Mindennemű egy- és többsoros kapálóeszközök, javított rendszerű '1912' Osborne fűkaszalógépek, legtekéletesebb New-Osborne kévekötő-aratógépek, sortrágyázó „Royal Drill“ vetőgépek

FORAKTÁR: BUDAPEST, VI. Kerület, Váci-körút 57/a.
 FIÓKOK SAJÁT KEZELÉSBE: Debreczen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

Beszerezhetők: „Kühne“ mezőgazdasági gépgyár r. t.-nál **Mosonban.**

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában gyártott legújabb szerkezetű

gőzcséplőkészlet

acélkeretű golyóscsapágyas cséplőgéppel és

10 légkörnyomásra berendezett lokomotíval

➔ Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet. ➔

Legújabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai:

„Losonci-Drill“ tolóhengeres, „Rekord-Drill“ meritőkanalas rendszer

és szab. „REKORD II“ vetőgépek.

Különleges **RÉPAVETŐGÉPEK.**

Rendkívül olcsó
üzemű államgépgyári

szívógázlokomobilok.

Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszalók, államgépgyári félstabil Compound gőzgépek.

Kalmár-féle gabonatisztító rosták. ■■ Malomberendezések.

RESICZAI EKÉK, BORONÁK.

Laas-rendszerű **répakapák** stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, Váci-körút 32.

